Over uranisme (liefde voor hetzelfde geslacht)

Karl Ihlfeldt

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Netherlands

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Netherlands

OVER URANISME

OVER URANISME

[LIEFDE VOOR HETZELFDE GESLACHT]

EEN GERECHTELIJK-GENEESKUNDIGE STUDIE

DOOR

KARL IHLFELDT

PRAKTISEEREND GENEESHEER

Ich glaube, das für den Arzt die genaue Kenntniss des Geschlechtstriebes des Menschen, mindestens dieselbe Wichtigkeit hat wie das Studium der mikroscopischen Baues der Schweineleber.

Moll. Konträre Sexualempfindung.

UITGAVE G. P. TIERIE - AMSTERDAM - 1905

Ich glaube, das für den Arzt die genaue Kenntniss des Geschlechtstriebes des Menschen, mindestens dieselbe Wichtigkeit hat wie das Studium der mikroscopischen Baues der Schweineleber.

Moll. Konträre Sexualempfindung.

Over het algemeen is het beter in den vreemde dan in zijn eigen land over sexueele onderwerpen te schrijven en in het bijzonder geldt dit voor het schrijven over afwijkingen van het geslachtsleven.

Zooals in zoovele opvattingen, staan de meeste menschen ook hierin op een zeer achterlijk en bekrompen standpunt en wordt hij die over het verschijnsel uranisme, over de homosexualiteit, over uranisten en het zoogenaamde »derde geslacht« schrijft, zeer spoedig voor een uranist, en wat meer zegt, voor een onzedelijk individu uitgemaakt [1]).

---

1) Uranisme, homosexualiteit = liefde voor personen van hetzelfde geslacht, in tegenstelling met Dionisme, heterosexualiteit, liefde voor personen van de andere sexe. De namen »Uranisme« en de daarvan afgeleide »urning«, »uranist«, »uraniër« zijn het eerst gebruikt door Karl Heinrich Ulrichs (in 1825 te Hannover geboren en in 1895 te Aquila gestorven), die zijn studiën over het uranisme onder het pseudoniem Numa Numantius schreef. De naam is, naar aanleiding van een plaats in het Symposion van Plato, afgeleid van Uranos. De Grieken namen het bestaan van twee Aphrodite's aan; de jongste is de dochter van Zeus en Dione (Aphrodite Pandemos); de oudste, Aphrodite Urania is geworden zonder moeder, uit het zeeschuim dat opspatte rondom het geslachtsorgaan van Uranos, dat door Kronos, den jongste der Titanen, was

Een dergelijke beoordeeling is te merkwaardiger, omdat niemand het in zijn hoofd zal krijgen om iemand die zich met oorheelkunde bezig houdt, voor doof, den oogheelkundige voor blind, den psychiater voor gestoord in zijn geestvermogens of den specialist in huidziekten voor schurftig te houden.

En nog zou de beoordeeling, dat de schrijver een uranist is, niet van belang zijn, wanneer niet daaraan

afgesneden en in zee geworpen. De Eros Pandemos is de liefde waarmede alle menschen beminnen, terwijl die van Urania, waaraan geen vrouw heeft deel gehad, de liefde van mannen tot mannen is.

Homosexualiteit is afgeleid van het Grieksche ὁμοῖος (de gelijke en het Lat. sexualis.

Heterosexualiteit is afgeleid van het Grieksche ἕτερος (de eene van twee) en het Lat. sexualis.

De liefde speciaal van mannen voor mannen wordt »pederastie« genoemd, die van vrouwen voor vrouwen »tribadie«. Verkeerdelijk worden deze namen voor de geslachtsdaad gebruikt, die tusschen mannen »pedicatie«, tusschen vrouwen »amor lesbicus« heet. De dweepende, ongeslachtelijke liefde tusschen mannen heet »platonische«, die tusschen vrouwen »saphische«. (Zie hiervoor Dr. F. Karsch, Päderastie u. Tribadie b. d. Naturvölkern. Jahrb. f. sex. Zwisschenstufen. Dl. III. 1901.)

Homosexueele handelingen plegen en uranist-zijn, is niet gelijk. Heterosexueelen kunnen door verschillende omstandigheden (door gemis van vrouwen, door verleiding, door vriendschap voor een homosexueel, door psychische stoornissen, door krankzinnigheid, enz.) tot het plegen van homosexueele daden komen, doch zullen, wanneer de aansporende oorzaken ophouden, wêer heterosexueele handelingen doen en dus hun ingeboren natuur volgen, en zullen nooit uranist worden. De uranist zal, verkeerend onder gelijksoortige omstandigheden als die den heterosexueel tot homosexueele daden aanzetten, tot heterosexueele daden komen maar zal uranist blijven omdat zijn natuur uranistisch is. Nooit nog is een heterosexueel tot uranist geworden of omgekeerd. De uranist pleegt homosexueele daden, maar iedereen die homosexueele daden doet, is daarom nog geen uranist. Uranisme is de aangeboren homosexualiteit. Verkregen homosexualiteit, wanneer ik 't zoo mag noemen, is nooit blijvend en voert nooit tot uranisme.

de opvatting werd vastgeknoopt, dat ieder uranist, ieder lid van het »derde geslacht«, per se een liederlijk individu is.

Zoowel het vertoonen van afwijkingen op geslachtelijk gebied, als het schrijven er over en het bestudeeren er van, staat voor de meeste menschen (en zelfs voor het meerendeel der wetenschappelijk-gevormden) gelijk met een onzedelijk individu zijn.

Ofschoon het nu juist niet een specifieke eigenschap van een bepaalde natie is, een dergelijke benepen opinie te huldigen, mag men toch beweren dat vele landen in dit opzicht een merkwaardige hoogte hebben bereikt. Engeland steekt in dezen alle andere landen naar de kroon. Het feit, dat Havelock Ellis voor zijn werken over afwijkingen van het geslachtsleven, geen uitgever in Engeland heeft kunnen vinden, maar gedwongen is zijn boeken in het Duitsch en in Duitschland het licht te doen zien, behoeft geen commentaar. [1]) Engeland nu is het land, waarvan de Pall Mall gazette, een twintigtal jaren geleden, de meest ergerlijke heterosexueele schandalen aan het licht bracht.

Twee redenen geven mij aanleiding om over uranisme en homosexualiteit te schrijven.

De eerste is, dat mij het volgende is meegedeeld Kort na het verschijnen van de Handelingen van het 5e Congres v. Cr. Anthr. te Amsterdam, waar het onderwerp besproken is, vertelde iemand mij, dat een zijner studiekennissen die altijd met hem en zijn clubgenoten op uitstekenden voet had gestaan, zich plotseling een jaar of anderhalf vóór dien tijd, van hen had afgezonderd, zonder dat iemand de oorzaak daarvan kon vermoeden. Zelfs ging het zóóver, dat hij zich nergens meer vertoonde en hen zelfs op straat

[1]) Actes du 5e Congrès d'Anthropol. crim. bldz. 491.

ternauwernood meer groette. Na het congres was het jonge mensch plotseling weer bij hem gekomen en had als uitleg voor zijn vreemd gedrag gezegd, dat hij indertijd ontdekt had, dat hij een uranist was en dat hij zich daarover zóó erg schaamde en zich zóó verachtelijk vond, dat hij vreesde dat iedereen hem met afschuw en verachting zou beschouwen. Daarom had hij het beter gevonden zich uit den omgang terug te trekken en geheel in afzondering te leven. Na de handelingen van het congres te hebben gelezen, had hij een geheel ander inzicht in zijn toestand gekregen en was hij tot de overtuiging gekomen, dat, hoewel hij afweek van het meerendeel der menschen, er niets verachtelijks of gemeens in zijn voelen lag. Hij was nu weer op weg om langzamerhand zijn vroegere energie en werkkracht terug te krijgen.

Waar ik dit eene geval uit de tweede hand vernomen heb en waar mij uit eigen ervaring meer dergelijke gevallen bekend zijn, durf ik vermoeden dat er nog een menigte uranisten zijn, die onder dezelfde ellende gebukt gaan als genoemd jongmensch. Daarom vind ik het dringend noodig, om, door mijn opvattingen en die van anderen omtrent het uranisme in het licht te geven, hèn te helpen die gebukt gaan onder de verkeerde beoordeeling van hun medeburgers. Dit in de eerste plaats!

De tweede reden is, dat ik het dringend noodzakelijk acht, dat zoowel »afgestudeerde« als aanstaande geneesheeren en aanstaande juristen, met het onderwerp vertrouwd worden en er ten minste eenige notie van hebben. De betreurenswaardige achteloosheid waarmee men dit onderwerp eenvoudig verwaarloost, zoowel op colleges in gerechtelijke geneeskunde voor medici als op die voor juristen — terwijl de geneesheer kan geroepen worden om een rapport over een geval van

homosexualiteit uit te brengen, de jurist kan worden aangewezen zulk een geval te moeten verdedigen of als rechter te beoordeelen — geeft mij de overtuiging, dat ik door het schrijven dezer bladzijden een nuttig en goed werk doe. Goed, omdat verscheiden homosexueelen, verscheiden uranisten moed zullen vatten, wanneer zij lezen dat zij niet verachtelijk, niet gemeen, niet liederlijk zijn. Nuttig, omdat het eindelijk tijd wordt, dat de publieke opinie in een andere richting wordt gestuwd en dat geneesheeren en juristen van het voor hen zoo gewichtig onderwerp eindelijk op de hoogte kunnen komen.

Wanneer de geneesheeren beter op de hoogte zullen zijn van het onderwerp, beter in staat zullen zijn niet alleen de homosexueelen zelf die hen om raad komen vragen, maar ook hun familieleden en hun omgeving in te lichten, zal de foutieve opvatting omtrent uranisme en homosexualiteit van zelf plaats maken voor een betere. Dit nu is van ongemeen belang èn voor de homosexueelen zelf èn voor de geheele samenleving.

Het volgende feit staat niet alleen. Onlangs vervoegde zich een uranist bij mij om — wijl hij wist dat ik mij met het wetenschappelijk onderzoek van het uranisme bezig houd — mij eenige inlichtingen en gegevens omtrent zijn toestand te geven. Hij deelde mij mede, dat een zenuw-specialist dien hij, onwetend omtrent zijn toestand, had geconsulteerd, hem den raad had gegeven zich eerst in bordeelen en bij publieke vrouwen te »oefenen« en dan te gaan trouwen. Het verregaand immoreele van een dergelijken raad nog daargelaten — wanneer heterosexueelen over de zoogenaamde immoraliteit van uranisten den staf breken, mochten zij dergelijke immoraliteiten van heterosexueelen wel eens overdenken, om van de geslachtelijke niet eens te spreken (de heterosexueele prosti-

tutie en wat daarmee gepaard gaat) — is een dergelijke raad de meest verkeerde die er kan worden gegeven, omdat nooit een uranist door »oefening« bij vrouwen of door een huwelijk van zijn homosexueele neigingen kan bevrijd worden. Wanneer men uranisten aanraadt om te trouwen, bereikt men, wanneer deze raad wordt opgevolgd, alleen dat hij zelf en zijn huisgezin diep ongelukkig worden!

De oorzaak nu van de weinige belangstelling van de zijde der geneesheeren in het onderwerp, is gedeeltelijk te zoeken in de verkeerde opvatting, dat het aantal uranisten zóó klein is, dat men het gerust mag verwaarloozen; gedeeltelijk, en misschien voornamelijk, dat zij het onderwerp onzedelijk en onsmakelijk vinden. Ofschoon nu een dergelijke opvatting door de meeste beaamd wordt, zijn de uranisten door deze persoonlijke gevoelsuitingen niet gebaat en wij heterosexueelen tegenover hen niet verantwoord.

Tegen dergelijke gevoelsuitingen ingaan, zou een dwaasheid zijn, evenals het een onbillijkheid zou zijn een dergelijke gevoelsuiting te veroordeelen en te bespotten. Wel mag men het echter veroordeelen, wanneer — terwijl uit een dergelijke gevoelsuiting het vermoeden mag worden getrokken, dat de persoon met een dergelijk gevoel bezield, zich al zeer weinig met het onderwerp zal hebben bezig gehouden — zoo iemand een afkeurend oordeel of een veroordeeling over het onderwerp zelf en over de personen waarover het onderwerp handelt, durft uitspreken.

En daarbij moet niet worden vergeten, dat het meerendeel der geneesheeren meent, dat het onderwerp op het gebied van den psychiater ligt en dat het alleen de zenuw-arts is, die over uranisten en in het algemeen over afwijkingen en verschillen in het geslachtsleven kan oordeelen, omdat deze alleen

aan psychische stoornissen te wijten zijn. Hoewel deze meening tot een zekere hoogte uit de geschiedenis kan verklaard worden, is het volharden in die meening ten eenenmale verkeerd. Doordat voornamelijk de eerste onderzoekers op dit gebied psychiaters waren, hebben de niet-psychiaters het aan de specialisten overgelaten zich van het onderwerp op de hoogte te houden en hebben vergeten en denken er steeds niet om, dat zij, als gewone, als praktiseerende geneesheeren, als huisdokters, voor het feit kunnen komen te staan, dat zij raad moeten geven in een geval van homosexualiteit, dat zij door geheel op de hoogte der kwestie te zijn, door hun raad veel onheil kunnen voorkomen en afwenden.

Men tracht zich tegen dit verwijt te verschuilen achter de verontschuldiging, dat de gevallen van uranisme en van homosexualiteit zóó zeldzaam zijn, dat het een uitzondering is, wanneer een gewoon praktiseerend geneesheer ermee in aanraking komt en dat hij dus voor die weinige gevallen zich niet van een zoo speciaal gedeelte der medische wetenschap op de hoogte behoeft te stellen. Dat deze opvatting een geheel verkeerde is, bewijzen de cijfers uit de landen waar men, al is het nog onvolledig, op de hoogte is van het aantal uranisten dat er onder de bevolking voorkomt. In Duitschland bedraagt dit aantal minstens 1.200.000, voor Berlijn alleen minstens 56000, terwijl in een klein land als Holland (het eenige land waar naast Duitschland een opgave bestaat), uit de enquête van v. Römer, is gebleken, dat het aantal op minstens 68000 mag geschat worden, voor de hoofdstad Amsterdam op minstens 1360[1]). Hoogstwaarschijn-

[1]) Dr. M. Hirschfeld. Das Ergebnis der Statistischen Untersuchungen über den Prozentsatz der Homosexuellen. Max Spohr. Leipzig 1904.

lijk is het percentage in andere landen niet kleiner.

En waren dan nog maar de psychiaters ten minste van de kwestie op de hoogte! Maar dit is evenmin het geval. De overgroote meerderheid der tegenwoordige psychiaters gaat af op de beoordeeling der geestesgestoorde individuen, die onder behandeling zijn geweest of nog onder behandeling zijn. Aan het meerendeel der psychiaters zijn normale, d.i. niet-geestesgestoorde, uranisten totaal onbekend. Psychiaters kennen alleen diè uranisten die zenuwlijdend of geestes-gestoord zijn, uranisten die neurasthenisch zijn of een anderen vorm van functioneele neurose vertoonen, onafhankelijk van hun uranisme of als gevolg daarvan (op de samenhang van beide komen wij straks terug) en die — niet op de hoogte van hun toestand — door hun zenuwlijden, denken dat zij bij een zenuw-specialist of psychiater hulp moeten zoeken. De geestesgestoorden (lijders aan dem. paralytica, seniele dementie enz.) plegen homosexueele handelingen als gevolg van hun stoornis en consulteeren den geneesheer meer om hun geestesstoornis, dan om hun homosexueele neigingen, die als verschijnsel, als concommitteerend verschijnsel, dadelijk of eerst later, in de inrichting waarin zij zijn opgenomen, treffen.

Näcke zegt daaromtrent: »Was dem Psychiater, Neurologen, Gerichtsarzt von Homosexuellen unter die Hände kommt, ist freilich meist abnorm, doch ist das nicht ohne weiteres zu verallgemeineren. Jene sind daher in Sachen der Homosexualität mehr oder weniger incompetent, da sie die Tausende von freilebenden Urningen eben nicht kennen [1]).

Normale, d. i. niet-geestesgestoorde, uranisten nu,

[1]) Näcke. Ein Besuch bei den Homosexuellen in Berlin. Archiv f. Kriminalanthropologie u. Kriminalistik. 15e Bd. 2e en 3e Hft. bldz. 263.

komen nooit of als uitzondering bij den specialist, omdat daarvoor voor hen geen reden bestaat, tenzij zij nog niet op de hoogte van hun eigen toestand zijn. Waarom toch zouden zij? Zoodra zij compagnons de misère hebben ontmoet, menschen die zijn als zij en die hen hebben geleerd welke hun toestand is en hen op de hoogte er van hebben gebracht, dat zij geen unica zijn, maar dat er, o zoovelen! rondloopen als zij, komen zij al heel spoedig tot de overtuiging, dat het een dwaasheid zou zijn zich bij een specialist te vervoegen. Immers voelen zij zich, met hun verschil op sexueel gebied (een verschil dat zij met zoovele anderen, zoovele beroemde en groote mannen, zoovele eerzame burgers, enz. enz. gemeen hebben), volkomen normaal en gezond.

De normale, d.i. in casu de niet-geestesgestoorde, uranisten die ik ken, die ik gesproken heb, die mij hun vertrouwen hebben willen schenken en die tot alle rangen en standen van de maatschappij behooren (hoogleeraren, geestelijken, geneesheeren, onderwijzers, advocaten, letterkundigen, werklieden, artiesten enz. enz.), die alle mogelijke verschillende ambachten uitoefenen, ambten en bedieningen vervullen, hebben mij verzekerd, dat zij het nooit in hun hoofd hebben gekregen om zich tot een psychiater te wenden, omdat zij zich in het geheel niet psychisch gestoord voelden en omdat zij al heel gauw, door spreken met lotgenooten, van hun toestand op de hoogte waren. De weinigen die dit wel hadden gedaan, deden dit omdat zij, zooals zij later inzagen, zich in hun toestand hadden vergist of omdat hen door anderen en door de stem der menigte was gezegd, dat zij psychisch gestoord waren. Sommigen hadden het gedaan, omdat zij zich ziek voelden en hun uranisme daaraan toeschreven en, evenals de meeste tegenwoordige psychiaters, op dit punt oorzaak en gevolg verwarden en het uranisme van hun nerveuse

stoornis afleidden, terwijl de nerveuse stoornis een gevolg — en dit is meestal of liever zeer dikwijls het geval — van hun uranisme was.

Want doordat de uranist, doordat iemand met homosexueele gevoelens, voortdurend leeft en leven moet onder de bedreiging met de gevolgen van een verkeerde, foutieve opvatting zijner medemenschen; omdat hij steeds in één leugen en veinzerij moet leven; omdat hij steeds moet huichelen, steeds zijn ware natuur moet weghouden en zich als iemand voordoen die hij niet is; omdat hij zich steeds bedreigd voelt door de verachting van zijn medeburgers, steeds in angst verkeert voor het verlies van zijn maatschappelijke betrekking, voor een uitgeworpen-worden uit den omgang van hen met wie hij verkeert, steeds leeft onder de dreiging van het spook der chantage, heeft een uranist meer dan een heterosexueel kans om zenuwlijdend te worden. Hem zelf is het verloop van het proces onbewust en daarom komt hij tot den specialist, die dan eveneens een foutieve conclusie trekt. Niet dat uranisten niet, om zoo te zeggen, zenuwlijders kunnen zijn; waarom niet? Maar een nooit falend verband tusschen uranisme en zenuwlijden vast te stellen, een verband dat altijd en immer gevonden wordt, waarbij uranisme een gevolg van dat zenuwlijden moèt zijn, is noch door competente psychiaters, noch door competente onderzoekers kunnen vastgesteld worden.

Deze laatsten nu, zijn er zeer weinig. Alléén zìj kunnen tot de competente worden gerekend, die een groot aantal uranisten hebben onderzocht; niet zij die te hooi en te gras eens een uranist hebben gezien, een psychisch-gestoorden uranist, een psychisch-gestoorden heterosexueel die homosexueele daden pleegt, hebben gesproken en onderzocht. En wanneer men nu nagaat, dat Näcke, onder het groote aantal psychiaters in

Duitschland slechts een zestal noemt die hij competent acht, namelijk v. Krafft-Ebing, Moll, Schrenck-Notzing, Hirschfeld, Fuchs en Numa Prätorius [1]); wanneer men bedenkt, dat in Frankrijk onder de vele psychiaters alleen Legludic, Chevalier, Lauppts, Lacassagne en Martin over het uranisme hebben geschreven, waarvan niet eens alles den toets der critiek kan doorstaan; wanneer men weet, dat in Engeland Havelock Ellis de eenige is die het gewaagd heeft om over het uranisme te schrijven; wanneer men verneemt, dat in Holland — waar het onderwerp nog tot de onbespreekbare onderwerpen behoort, zooals mij in de laatste jaarvergadering van het Wissensch.-humanit. comité door een Hollander is meegedeeld — volgens mijn zegsman, tot nog toe slechts één opstel in de Psychiatrische en Neurologische bladen van 1897 [2]), een rapport op het 5e congres voor Cr. Anthropologie in 1901 te Amsterdam gehouden [3]), een brochure van Dr. v. Römer [4]) en de beschrijving van eenige psychiatrische gevallen zijn verschenen en verder geen enkele studie over uranisme of over homosexualiteit, die de moeite van het lezen waard is, het licht heeft gezien, dan kan men daaruit het besluit trekken, hoe weinig geneesheeren van het onderwerp op de hoogte zijn, en zeker hoe weinige er het belang van inzien.

Wordt niet de incompetentie der meeste psychiaters op dit gebied al dadelijk bewezen door den raad, door

1) Näcke. Probleme auf dem Gebiete der Homosexualität. In Laehr's Allgem. Zeitschrift f. Psychiatrie. 59e Bd. (1902) bldz. 809.

2) Dr. A. Aletrino. Over Uranisme en het laatste boek van Raffalovich (Marc, André). Psychiatrische en Neurologische bladen. 1897.

3) Dr. A. Aletrino. La situation sociale de l'uraniste. Actes 5e Congris d'Anthr. crimin. de Bussy. Amsterdam 1901.

4) Dr. L. S. A. M. v. Römer. Ongekend leed. Tierie, Amsterdam 1904.

verschillende van hen herhaaldelijk aan uranisten gegeven, om zich door het bordeel heen klaar te maken voor het huwelijk? Bewijst niet de opvatting van het meerendeel der psychiaters, namelijk dat de uranist wel van zijn verschil zal genezen zoodra hij getrouwd is, hun absolute onwetenheid op dit gebied? Is het geen onweerlegbaar bewijs voor de totale onwetenheid van hun eigen wetenschap, dat de meeste psychiaters — nog altijd vasthoudend aan het eertijds uitgesproken woord van v. Krafft-Ebing »psychopathia sexualis« — den uranist voor een geestes-gestoorde verklaren, het uranisme voor een psychopathie en onbekend zijn met den lateren omkeer in v. Krafft-Ebing's denkbeelden en de veranderde opvatting omtrent het onderwerp in het verloop der laatste jaren tot stand gekomen?

Is het wonder dat rechtskundigen, nog minder op de hoogte van de kwestie, door zulke psychiaters voorgelicht, òf tot het eene uiterste komen en alle uranistische geslachtelijke uitingen willen straffen (Duitschland b.v.) òf tot het andere uiterste komen en alle uranisten op advies van den psychiatrischen expert ontoerekenbaar verklaren en den uranist die strafbaar is, ongestraft laten?

Het is genoeg voor Duitschland te wijzen op het bestaan van § 175 van het Strafwetboek [1]), terwijl wij voor Holland het geval in herinnering willen brengen dat eenige jaren geleden voor de Rechtbank is behandeld en waarbij de beklaagde — een normale, d. i. een niet-geestesgestoorde, uranist, die als onderwijzer onzedelijke handelingen had bedreven met een minder-

---

[1]) § 175 v. h. Duitsche Strafwetboek luidt: Die widernatürliche Unzucht, welche zwisschen Personen männlichen Geschlechts oder von Menschen mit Thieren begangen wird, ist mit Gefängniss zu bestrafen; auch kann auf Verlust der bürgerlichen Ehrenrechte erkannt werden."

jarigen, aan zijn zorgen toevertrouwden leerling — op grond van het verslag van de beide experts door den rechter ontoerekenbaar werd verklaard, terwijl het voor een competenten onderzoeker vast staat — en het zelfs alleen reeds uit het verslag van de beide experts is uit te maken, zelfs zonder den beklaagde te hebben gezien — dat deze toerekenbaar of in het uiterste geval verminderd toerekenbaar was en dus voor zijn daad had moeten worden gestraft. [1])

Een dergelijk feit door een normalen, d. i. een niet-geestesgestoorden, heterosexueelen onderwijzer met een minderjarig meisje gepleegd, zou terecht gestraft zijn. Beide feiten zijn, mutatis mutandis, hetzelfde.

Voor de meeste psychiaters, voor de geneesheeren en voor de leeken (behalve wanneer zij de opvatting »onzedelijk« huldigen), wordt de opinie door v. Krafft-Ebing indertijd neergeschreven, als de eenig geldende beschouwd en men rangschikt nog steeds het uranisme onder de psychopathieën, de uranisten onder de gedegenereerden, waaraan dan de beteekenis van individueele »minderwaardigheid« wordt gehecht.

Daaruit blijkt, dat de vrees, indertijd door Jolly en Moeli gekoesterd, niet zonder grond is geweest. Immers, toen in de vergadering van de »Berliner Gesellschaft für Psychiatrie und Nervenkrankheiten« zich een discussie ontspon over de »konträre Sexualempfindung«, verzetten zich Jolly en Moeli tegen de benaming

[1]) Dr. A. Couvée en Dr. J. K. A. Wertheim Salomonson. Een geval van Homosexualiteit. Psychiatrische en Neurologische bladen. v. Rossen. Amsterdam 1901.

Daarover: Näcke. Die Hauptergebnisse d. Kriminalanthropologischen Forschung i. Jahre 1901, in Archiv. f. Kriminalanthr. u. Kriminalistik. 9e Bd. 2e en 3e Hft. bldz. 152.

En ook: Jahrbuch f. sexuelle Zwisschenstufen. 5e Bd. 2e dl. 1903. bldz. 956.

»psychopathia sexualis«, door v. Krafft-Ebing gegeven, omdat, huns inziens, het gevaar bestond, dat men, naar aanleiding van dien naam, de konträre Sexualempfindung als een monomanie zou opvatten. [1]) Waar in de psychiatrie de opvatting omtrent het bestaan van monomanieën zoodanig is veranderd, dat deze niet meer als een op zich zelf staand ziektebeeld worden beschouwd, is deze opvatting voor het uranisme tot nog toe niet gewijzigd!

Ik zal trachten in de volgende bladzijden deze foutieve opvattingen te weerleggen en een overzicht te geven van het standpunt dat door hen wordt ingenomen, die als de meest competente beoordeelaars kunnen worden geacht. Ik vind dit daarom van belang, omdat, waar in verschillende landen de wetgever, hetzij dan bewust of onbewust, een ruimer inzicht in de kwestie heeft gehad (terwijl in andere landen de strafbaarheid der homosexueele uitingen door den wetgever wordt hoog gehouden), in diezelfde landen door het publiek en door de overgroote meerderheid der wetenschappelijk gevormden, deze ruimte van inzicht nog niet wordt gedeeld.

Behalve in eenige cantons van Zwitserland (Genève, Waadland, Wallis), is de homosexueele geslachtsuiting, tenzij deze in het openbaar geschiedt — in welk geval zij evenals een heterosexueele geslachtsuiting onder de rubriek »openbare schennis der eerbaarheid" valt — niet strafbaar in Holland, België, Frankrijk, Italië, Spanje, Portugal en Turkije. In de overige Europeesche landen valt de homosexueele geslachtsuiting wèl onder de Strafwet. Het wordt hoog tijd, dat de bewoners der landen waar de wetgever de homosexueele uiting niet

1) Moll. Die Konträre Sexualempfindung, Berlin 1899, bldz. 89, 5e noot.

strafbaar heeft gesteld, tot een even ruime en onbevooroordeelde meening komen!

Dit kan niet eer geschieden dan nadat de twee meest belangrijke vragen in deze kwestie zijn beantwoord en tot oplossing gebracht, namelijk of uranisme een degeneratie is, de uranist een gedegenereerde en of uranisme kan verkregen worden of wel dat uranisme is aangeboren.

Evenals de zeeman, wanneer hij een of meer loodsmannetjes ziet, met bijna volmaakte zekerheid kan beweren, dat de haai daarop zal volgen, even goed kan hij, die het woord uranisme in het gesprek mengt of over uranisme spreekt, er zeker van zijn, dat daarop onmiddellijk met het woord »degeneratie« zal worden geantwoord.

Degeneratie nu is een onderwerp, uitnemend geschikt om over te redekavelen, lange geleerde gesprekken te voeren en nooit eens over te worden. Evenmin als er eenige definitie van het begrip »degeneratie« bestaat, die niet voor tegenspraak geschikt is en die, aan de werkelijkheid en aan de praktijk getoetst, blijkt niet op alle gevallen toepasselijk te zijn, evenmin kan iemand beweren, dat zijn subjectieve opvatting omtrent dat begrip de eenige goede, onweerlegbare, niet-aanvechtbare en door ieder-ander-gedeelde is. Wanneer onder psychiaters gesproken wordt van »degeneratie«, weet ieder wat daarmee wordt bedoeld, evenals ieder geneesheer en ieder leek weet en voelt wat er met het woord »ziekte« wordt aangeduid. Daarbij denkt niemand aan een scherp-omschreven, duidelijk en bepaald afgelijnd beeld, maar stelt zich tevreden met een vage voorstelling. En dit is gebleken zeer goed te gaan en geeft, in het gewone spraakgebruik, niet of bijna niet tot verwarring aanleiding.

Door dit vaag-begrepen beeld echter, is langzamerhand de fout in de medische samenleving geslopen, dat men de benaming »degeneratie« geleidelijk is gaan uitbreiden en is gaan toepassen op verschijnselen die niet tot de dagelijks voorkomende behooren. Zoodra een verschijnsel niet in het kader van het gewone past, zoodra een verschijnsel afwijkt van den zoogenaamden norm (een even vaag begrip als degeneratie en waarmee men foutievelijk het gemiddelde betitelt), zoodra een verschijnsel buiten den gewonen en dagelijkschen gezichtskring staat, is men geneigd er het etiket »degeneratie« op te plakken en zich met deze benaming, zonder verder onderzoek, tevreden te stellen. Daarmee wil men dan doen voorkomen, alsof de kwestie is opgelost, geclassificeerd en afgedaan. En meestal is men daarmee dan ook tevreden. Daarbij hecht men aan de betiteling »degeneratie« in de meeste gevallen tevens een beteekenis van individueele minderwaardigheid, al heeft men, om dit te verzachten, ook den naam »dégénéré supérieur« uitgevonden.

Van uit de wetenschappelijke wereld is deze gewoonte op de leekenwereld overgegaan en wordt daarin, door de voortdurende onbezonnenheid der medici, onderhouden. Dit nu is voornamelijk het geval waar het het gevoelsleven aangaat. Alle gevoelsleven dat niet door luchtkussens en draaiende trommels kan geregistreerd worden, wordt, laat ons hopen tot nader order, onder de degeneratie opgeborgen; alles wat door den normalen (!) wetenschappelijken man zelf niet dadelijk gevoeld en begrepen wordt, rangschikt hij maar al te dikwijls onder de verschijnselen der ontaarding.

Terwijl dit, behoudens eenige weinige uitzonderingen, in het algemeen gesproken, waar is, is dit in concreto het geval, waar het het geslachtsleven en voornamelijk het uranisme betreft. Uitsluitend gewapend met de

lectuur van de »Psychopathia sexualis« van v. Krafft-Ebing, een enkele medicus met nog een boek van Moll daarnevens, onvoldoende voorbereid door een diepere studie van het onderwerp, absoluut onwetend van de vorderingen en veranderingen der wetenschap van het sexueele leven, op een dwaalspoor gebracht door klinische gevallen en, last not least, aangedreven door een zekere gemakzucht — die geholpen en ondersteund wordt door het reddende en vage, tot-in-het-oneindige-te-bediscussieeren begrip »degeneratie« — houden geneesheeren hardnekkig vast aan het eenmaal, dertig jaren geleden, neergeschreven woord, dat uranisme een gevolg is van ontaarding, dat uranisme een psychopathie is.

Een dertig, veertig jaar geleden is deze opinie voor het eerst neergeschreven. Men geloofde, dat hoewel nu en dan zich wel eens het geval kon voordoen, dat uranisme en homosexueele handelingen het gevolg van kontrair geslachtsgevoel waren, zij toch voornamelijk beschouwd moesten worden als de gevolgen van bedorvenheid, perversiteit en geesteslijden van normaal-sexueelen.

Men dacht niet om het homosexueele verkeer dat in de Grieksche samenleving had gebloeid of hechtte er een verkeerde beteekenis aan. Men vergat de homosexualiteit die in het Romeinsche rijk zoo veelvuldig was voorgekomen en waarvan men, wanneer er wel sprake van was, de voorbeelden aanhaalde om te bewijzen, dat deze uitingen altijd een gevolg van zedenbederf en van zedelijk verval waren, zonder dat men het verschijnsel ooit nauwkeurig en wetenschappelijk had nagegaan. De geschriften die over homosexualiteit handelden of waarin over uranisme werd gesproken, waren in vergetelheid geraakt. De werken van Karl Julius Weber, [1])

[1]) Karl Julius Weber. Die Mönchery oder geschichtliche Darstellung der Klosterwelt. Stuttgart 1820 (geciteerd door Moll).

de vermeldingen van Montesquieu,[1]), Voltaire,[2]) Casanova,[3]) Restif de la Bretonne[4]) waren niet genoeg in aantal en behandelden het onderwerp slechts ter loops en als bijzaken, waardoor het gewicht er van verborgen bleef onder het vele merkwaardige dat in die werken de aandacht vroeg. Men dacht niet meer om het werk van Hössli,[5]) Brièrre de Boismont,[6]) Michéa,[7]) Meiners,[8]) Ehrenberg[9]) en de Venus Urania van Ramdohr;[10]) het opstel van Casper[11]) — waarin hij er op had gewezen, dat homosexualiteit niet altijd een gevolg van zedeloosheid is, maar dikwijls is aangeboren — dat in 1852 het licht had gezien, was geheel vergeten, evenals de redevoering die Griesinger,[12]) bij gelegenheid van

Weber (K. J.) Das Pabsthum und die Päbste. Stuttgart 1834 (geciteerd door Moll).

1) Montesquieu. De l'Esprit des Lois. Livre 12. Chap. 6, bldz. 286. Hachette, Paris 1873.

2) Voltaire. Dictionnaire philosophique (geciteerd door Moll).

3) Giovanni Jacopo Casanora de Seingalt. Mémoires, écrits par lui même (geciteerd door Moll.)

4) Restif de la Bretonne. Les nuits de Paris (geciteerd door Moll).

5) Hössli. Eros. Die Männerliebe der Griechen. 1e Bd. Glarus 1836 en 2e Bd. St. Gallen 1838.

6) Brièrre de Boismont. Remarques médico-légales sur la perversion de l'instinct génésique. Gaz. méd. de Paris. 21 Juli 1849.

7) Michéa. Les déviations maladives de l'appétit vénérien. Union méd. 17 Juli 1849.

8) Christoph Meiners. Betrachtungen über die Männerliebe der Griechen, nebst einem Auszuge aus dem Gastmahle v. Plato. Leipzig 1775.

9) Ehrenberg. Euphranor. Ueber die Liebe etc. Elberfeld u. Leipzig 1809.

10) Ramdohr. Venus Urania. Ueber die Natur der Liebe etc. Leipzig 1798.

11) Casper. Ueber Notzucht und Päderastie etc. Vierteljahrschrift f. gerichtliche und öffent. Medizin. Bd. I. Berlin 1852.

12) Griesinger. Vortrag zur Eröffnung der psychiatrische Kliniek. Archiv f. Psychiatrie und Nervenkrankheiten. 1e Bd. Berlin 1868—'69.

de opening der psychiatrische kliniek te Berlijn had te boek gesteld en het opstel van Westphal [1]), dat in een der psychiatrische tijdschriften was verschenen. Het uitgebreide werk van Karl Heinrich Ulrichs (Numa Numantius) had slechts een korte poos de aandacht geboeid en de geschriften uit de laatste jaren van zijn leven waren zelfs geheel aan de aandacht der geleerden voorbij gegaan. [2]) Het werk van v. Krafft-Ebing, »Psychopathia sexualis« (reeds vóór het verschijnen daarvan had hij eenige malen een opstel over het onderwerp in verschillende tijdschriften gepubliceerd), bracht het onderwerp opnieuw ter sprake.

v. Krafft-Ebing nu — en met hem Magnan, die in dezelfde periode ten naasten bij, eenzelfde meening verkondigde — was door zijn onderzoekingen van het klinisch materiaal waarover hij beschikte (en niet denkend aan de onwillekeurige selectie, die ik in de vorige bladzijden heb aangegeven, namelijk, dat alleen of bijna alleen de geestes-gestoorden, de zenuwlijdenden tot hem kwamen), tot de overtuiging gekomen, dat op grond van de »in fast allen Fällen vorhandenen neuropathischen Belastung, diese Anomalie der psychosexuellen Empfindungsweise als funktionelles Degenerationszeichen klinisch angesprochen werden darf«. [3])

Het gewicht van v. Krafft-Ebing's naam en het groot aantal gevallen waarover hij kon beschikken, waren de oorzaak, dat de psychiaters die zich na hem met de homosexualiteit bezig hielden, in eenzelfde richting

---

1) Westphal. Die Konträre Sexualempfindung. Archiv. f. Psychiatrie und Nervenkrankheiten. 2e Bd. Berlin 1870.

2) Numa Numantius (K. H. Ulrichs). 1. Vindex. 2. Inclusa. 3. Vindicta. 4. Formatrix. 5. Ara spei. 6. Gladius furens. 7. Memnon. 8. Incubus. 9. Argonauticus. 10. Uranus. 11. Araxes. 12. Kritische Pfeile.

3) v. Krafft-Ebing. Psychop. sex. 10e Aufl. 1898, bldz. 184.

zochten en — daarbij gevoegd, dat zij hun onderzoekingen uitsluiten bij geestes-gestoorden deden — tot een zelfde uitkomst kwamen. De zeldzame, meestal gerechtelijk-geneeskundige gevallen, waarbij door heterosexueelen homosexueele handelingen waren gepleegd, bevestigden hen in hun oordeel, dat hier alleen sprake kon zijn van perversiteit of psychopathie en lieten — te meer wijl een onderzoek in andere richting ontbrak — geen ruimte voor het begrip, dat het plegen van homosexueele handelingen iemand nog niet tot uranist maakt of dat iemand die homosexueele handelingen pleegt, daarom nog geen uranist is. Eerst later is bewezen, dat homosexueele handelingen plegen en uranist zijn, nog volstrekt niet altijd te zamen behoeven te gaan en dat er een hemelsbreed verschil is tusschen den heterosexueel die homosexueele daden doet en den echten uranist.

Immers de eerste zal, waar hij door verschillende uitwendige omstandigheden er toe gebracht is om homosexueele handelingen te doen (verblijf in gevangenissen, op schepen, op kostscholen, in kazernes enz.) vroeg of laat, wanneer hem de gelegenheid wordt geboden om met vrouwen geslachtelijk te verkeeren, weer aan zijn vroegere en ingeboren neigingen gehoor geven, terwijl de echte uraniër, zijn aangeboren natuur en neigingen getrouw, altijd homosexueel zal blijven. Echte uranisten toch zijn zij die, zooals Raffalovich het uitdrukt: »la plupart dès leur enfance, avant la puberté, sont portés exclusivement, spontanément, sexuellement, sentimentalement, sensuellement, amoureusement, intellectuellement, vers d'autres individus du même sexe« [1]).

Raffalovich nu is de eerste geweest, om te spreken

[1]) Raffalovich (Marc. André). Uranisme et Unisexualité. Lyon—Paris 1896, blz. 41.

van een normalen uranist, daarmee bedoelende den niet-geestes-gestoorden. Dit was in 1896, bij het verschijnen van zijn boek »Uranisme et unisexualité«. Daarna, en waarschijnlijk geheel onafhankelijk van hem, heeft de opvatting dat de uranist niet altijd geestes-gestoord of pervers is, zich meer en meer verbreid en men mag gerust beweren, dat geen enkele onderzoeker, die maar eenigszins op de hoogte van de kwestie is, uranisme in het meerendeel der gevallen meer aan psychopathie, degeneratie of perversie zal toeschrijven.

Voor ik verder ga, wil ik even op het onderscheid wijzen dat ik tusschen de beteekenis der woorden homosexueel en uranist, homosexualiteit en uranisme maak. Als »uranisten« noem ik hen, die in de omschrijving van Raffalovich passen; als »uranisme« het verschijnsel van aangeboren homosexualiteit, terwijl ik de geslachtsdaden door heterosexueelen met personen van hetzelfde geslacht gepleegd, wil aanduiden met den naam »homosexueele«, het verschijnsel met den naam »homosexualiteit« betitel. Homosexueele daden, ik herhaal het, zijn niet altijd de daden van een uranist; zij kunnen evengoed de daden van een bisexueel als van een heterosexueel zijn. De uranist pleegt homosexueele daden, maar ieder die homosexueele daden pleegt is daarom nog geen uranist!

Het is voornamelijk aan den arbeid van Dr. Magnus Hirschfeld te danken, dat in de laatste vijf jaar de kennis omtrent het uranisme is toegenomen en verbreid. Aangespoord door zijn arbeid, door het oprichten van het Wissenschaftlich-humanitäre comité en het uitgeven van het Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen — waarvan op dit oogenblik reeds de zesde jaargang is verschenen — zijn verschillende onderzoekers zich met het onderwerp gaan bezig houden, waardoor een

uitgebreide literatuur over het onderwerp is ontstaan en de inzichten omtrent het wezen van het uranisme bijna geheel zijn veranderd. De opvatting, dat uranisme een psychopathie zou zijn, berustend op degeneratie, een perversiteit waaraan heterosexueelen lijden; de overtuiging, dat uranisten bedorven individuen, wellustelingen, geestesgestoorden, ontaarden zijn, wordt alleen nog door hèn gehuldigd, die nooit of te weinig uranisten hebben onderzocht of die niet op de hoogte zijn van de verandering der inzichten, die omtrent het verschijnsel uranisme heeft plaats gehad.

Twee wijzen zijn er, waarop uranisme in verband met degeneratie zou kunnen staan, namelijk dat uranisme een gevolg van de ontaarding zou zijn, een concommiteerend symptoom der ontaarding, een degeneratie-symptoom; de tweede, dat men het uranisme als een ontaarding op zich zelf zou kunnen beschouwen.

Tegen de eerste opvatting pleiten vele feiten. Wanneer toch uranisme een bewijs en een teeken van degeneratie zou zijn, dan zou men in de ascendentie der uranisten de voorbeschikkende momenten voor een erfelijke belasting van den uranist moeten kunnen aantoonen en bij den uranist zelf een zóó groot aantal lichamelijke en geestelijke stigmata degenerationis moeten kunnen aanwijzen, dat hij daardoor terecht zou moeten gerangschikt worden onder hen, die men gewoonlijk gedegenereerden noemt. Dit laatste nu is niet altijd het geval en zeker vindt men aetiologische momenten voor een erfelijke belasting in de ascendentie der uranisten, niet in grooter mate dan in die van normaal sexueelen. Het bewijs daarvoor is gegeven, wanneer de waarheid van deze bewering uit het onderzoek van een groot aantal uranisten blijkt en wanneer men in de ascendentie van een groot aantal uranisten geen grooter aantal zenuwlijders, geestes-

gestoorden, luetici, alcoholici enz. enz. vindt dan bij normaal-sexueelen. Dat men bij uranisten uit de hoogere standen dikwijls migraine van de moeder of grootmoeder, zelfmoord enz. in de ascendentie vindt, bewijst in deze niets, omdat deze verschijnselen bij normaalsexueelen uit de hoogere standen eveneens dikwijls aanwezig zijn en er wel bijna geen familie gevonden zal worden, waarin niet dergelijke zoogenaamde praedisponeerende momenten kunnen worden aangetoond. En wanneer wèl bij uranisten teekenen van ontaarding aanwezig zijn, dan moet, wil dit iets voor het uranisme als ontaardings-verschijnsel bewijzen, aangetoond kunnen worden, dat deze met het uranisme in verband staan. Dit nu is evenmin het geval.

Wanneer men de resultaten der onderzoekers nagaat, die een genoegzaam aantal uranisten hebben onderzocht, ziet men dat zij allen tot de overtuiging zijn gekomen, dat uranisme geen verschijnsel van degeneratie is, niet als een ziekte mag beschouwd worden en dat er van een psychopathie, op degeneratieven bodem berustend, geen sprake mag zijn.

Onder het aantal uranisten dat ik in de gelegenheid was te onderzoeken, heb ik — behalve bij één, die ten gevolge van zijn ascendentie een ernstige erfelijke belasting had en waar ook in de zijliniën ernstige degeneratie kon worden geconstateerd — geen enkelen aangetroffen bij wien in de ascendentie treffende erfelijke, praedisponeerende momenten waren aan te toonen. En wat hen zelf betrof, heb ik wel een enkel degeneratie-teeken bij de meesten gevonden, doch niet van ernstiger aard of in grooter aantal dan bij normaalsexueelen en kon ik daaraan niet diè groote waarde toekennen, dat ik den drager daarvan als gedegenereerd mocht stempelen, wijl toch, om dit te mogen doen, verschillende lichamelijke, zoowel als geestelijke ontaar-

dingsteekenen tegelijk aanwezig moeten zijn. Op een enkel of op een paar stigmata afgaande, mag men een individu nog niet als gedegenereerd bestempelen. Hoogstens zou men, wanneer men dan toch met alle geweld van ontaarding wil spreken, de uranisten, zooals Möbius[1]) doet, »nur zu den Leichtentarteten oder wie man gewöhnlich sagt, zu den Nervösen« mogen rekenen. Wij zullen echter zien, dat dit volgens de bevoegde onderzoekers niet zoo is.

Wijl ik moet toegeven, dat ik, niettegenstaande het groote aantal uranisten dat ik heb gesproken, geen genoegzaam aantal heb onderzocht om mij reeds onder hen te rangschikken, die door Hirschfeld als competent worden beschouwd (hij acht alleen hèm competent om te oordeelen, die minstens een tweehonderd uranisten onderzocht heeft), wil ik hier meedeelen wat andere onderzoekers omtrent deze kwestie van degeneratie en psychopathie verklaren.

Het allereerst willen wij aanhalen wat v. Krafft-Ebing zegt, omdat deze door de geneesheeren nog het meest wordt gelezen. In het tijdsverloop tusschen de eerste uitgave van zijn »Psychopathia sexualis« en het verschijnen van het 3e deel van het Jahrbuch für sex. Zwischenstufen, is v. Krafft-Ebing van opinie veranderd. In zijn opstel, getiteld »Neue Studien auf dem Gebiete der Homosexualität«,[2]) waarmee dit derde deel begint, zegt hij: »dass die konträre Sexualempfindung an und für sich nicht als psychische Entartung oder gar Krankheit betrachtet werden darf« en ook »die konträre Sexualempfindung kann nicht Krankheit, aber auch nicht Hingabe an das Unsittliche sein«, waarbij hij later de conclusie voegt: »Ihr Vorhandensein präju-

[1]) Möbius. Geschlecht und Entartung. Halle 1903, bldz. 36.

[2]) v. Krafft-Ebing. Neue Studien auf dem Gebiete der Homosexualität. Jahrbuch f. sexuelle Zwischenstufen. Bd. 3, bldz. 7.

diziert nicht die Annahme einer Ungetrübtheit der seelischen Funktionen, ist mit normaler geistiger Funktion vertraglich«. Moll zegt daarover in zijn »Konträre Sexualempfindung«: Wir haben aber fest zu halten, dass nicht in allen Fällen eine erbliche Belastung oder andere Krankheitssymptomen nachweisbar sind. Zuverlässige Autoren und gute Beobachter haben in neuerer Zeit gleichfalls diese Meinung ausgesprochen« en iets verder: »Was meine eigene Erfahrungen betrifft, so muss ich gleichfalls bemerken, dass mir in einigen Fällen, trotz genauer Nachforschungen, die Feststellung erblich belastender Momenten nich möglich war« [1]). Dit wordt geschreven door iemand die slechts noode wil toegeven. dat uranisme geen degeneratie is, die zijn eigen uitkomsten met eenigen twijfel beschouwt, omdat hij de opgaven van de onderzochte individuen niet vertrouwt en die in de gevallen, waar hij geen erfelijke belasting kan vaststellen, zegt, dat deze toch zeer goed kan bestaan, al weten de personen die hij ondervroeg er zelve niets van. Toch voegt hij er iets verder bij: »Immerhin muss ich behaupten, dass nicht für allen Fällen von konträrer Sexualempfindung bei Männern der Beweis vorliegt, dass es sich um erblich Belastete Individuen handle«. Havelock Ellis schrijft [2]) »Gewiss findet sich die Inversion oft mit und neben anderen Anomalien, die uns berechtigen von Degeneration zu reden, aber ich stimme auf Grund meiner persönlichen Erfahrung mit Moll überein, dass Inversion bei im Uebrigen gesunden und normalen Individuen vorkommen kann« en ook »wahrscheinlich lassen die Familien zu welchen die Konträren gehören, in der Regel keine schweren Degenerationszeichen erkennen....

1) Moll. l. c. bldz. 365 en 366.

2) Havelock Ellis und J. A. Symonds. Das Konträre Geschlechtsgefühl. Vertaling van Kurella. Berlin 1896, bldz. 208 en 243.

sogenannte Excentricität ist bei ihnen gewöhnlich, Geistesstörungen sind viel seltener«. Näcke, die in het verloop van zijn studiën over het onderwerp geheel van opinie is veranderd, zegt [1]): »Gerade so wie bei den Heterosexuellen, so gibt es eben auch (bij de homosexueelen) wie bei den sogenannten Normalen, alle Uebergänge von der Normalität bis zur grössten Entartung« en op een andere plaats voert hij aan [2]): »es findet sich in der That bei der Mehrzahl (d. i. der homosexueelen) erbliche Belastung vor, die freilich auch bei vielen sog. Normalen vorkommt. Schwere erbliche Belastung. d.h. meist eine Mehrfache, scheint bei Invertierten relativ nur selten zu sein und würde an sich dem Betreffenden noch nicht ohne Weiteres zum Entarteten stempeln« .... »so können wir folgern dass es auch körperlich und geistig vollig normale Homosexuellen giebt«. In zijn laatste opstel over het onderwerp zegt hij[3]): »Immerhin lässt sich doch soviel sagen, dass unter den Hunderten die ich sah, sehr wahrscheinlich ein ziemlicher Theil völlig normal (in gewöhnlichen Sinne) war, so dass ich sehr geneigt bin, die Homosexualität als eine normale, seltenere Variation des Geschlechtstriebs an zu sehen, höchtens als Anomalie, leichte Misbildung, nicht aber als Krankheit. Homosexualität allein für sich, würde ich nicht als Stigma bezeichnen, höchtens als ein nur leichtes«. En ook Prof. Cramer [4]) is van oordeel en acht het

---

[1]) Näcke. Das dritte Geschlecht. Politisch-Anthropolog. Revue. Eisenach u. Leipzig. 11e Jhrg. no. 4. Juli 1903, bldz. 314.

[2]) Näcke in Laehrs Allg. Z. f. Psychiatrie enz. l. c. bldz. 822.

[3]) Näcke. Ein Besuch bei den Homosexuellen in Berlin. Archiv. f. Kriminalanthropologie und Kriminalistik. 15e Bd. 2e en 3e Hft. bldz. 260.

[4]) Cramer. Die conträre Sexualempfindung enz. Berliner klinische Wochenschrift. 1897. 34ste Jhrg. no. 44, bldz. 963.

»fur zweifellos, dass homosexuelle Neigungen und Handlungen vorkommen, ohne dass irgend ein krankhaftes Moment im Spiele ist.« Magnus Hirschfeld, wel de meest competente beoordeelaar, die meer dan 2000 uranisten heeft onderzocht, zegt [1]): »Wer sehr viele gesunde Homosexuellen exploriert hat, wird erstaunt sein wie häufig hereditäre belastende Umstände — auch bei weitester Fassung des Begriffs der Erblichkeit — fehlen. Von denen, die ich beobachtete, stammen mindestens 75 $^0/_0$ von gesunde Eltern, aus glücklichen, oft sehr kinderreichen Ehen.... Als statistisch erwiesen dürfen wir dagegen ansehen, dass die Homosexuellen in der Mehrzahl der Fällen, nicht erblich belastet sind, wie es bisher meist geglaubt wurde. Diese Festsellung spricht wesentlich dagegen, dass es sich in allen Fällen von Homosexualität um eine Degenerationserscheinung handelt..... Wenn wir uns die Frage vorlegen: bestehen bei Homosexuellen die körperlichen und geistigen Entartungszeichen in höheren Prozentsatz als bei Normalsexuellen? so lautet die Anwort: nein«. Hirschfeld nu, komt tot het besluit, dat homosexualiteit bij gezonden in $^4/_5$ der gevallen en slechts in $^1/_5$ bij gedegenereerden voorkomt. En Raffalovich eindelijk voert aan [2]): »Il y a des invertis sexuels criminels, il y en a des malades. Il y a des criminels et des malades qui sont sexuellement invertis,

---

1) M. Hirschfeld. Ursachen und Wesen des Uranismus. Jahrbuch f. sex. Zwischenstufen. 5e Bd. bldz. 139, 141, 150.

2) Raffalovich (Marc, André). Uranisme et unisexualité. Storck Lyon et Paris 1896, bldz. 25.

Ik moet, wat deze aanhalingen betreft, doen opmerken, dat waar door de schrijvers van deze citaten over „homosexualiteit" en „homosexueelen" wordt gesproken, dezelfde worden bedoeld, die ik „uranisten" noem en hetzelfde als wat door mij met den naam „uranisme" wordt aangeduid.

ou pervertis. Mais il ne faut pas refuser de reconnaître l'existence de l'inverti sexuel non déséquilibré, non dégénéré. Il n'a plus de signes de dégénération que l'hétérosexuel normal. Il est souvent très mâle, mâle et demi, plus qu'à demi, ou, s'il est efféminé, il ne l'est pas plus que des myriades d'hétérosexuels.... Les médecins et ceux dont les livres s'appuyent sur eux, veulent faire des invertis des malades, pour ne pas en faire des criminels. D'après moi, il faut faire la part de ceux qui ne sont ni l'un ni l'autre..... La névrose héréditaire contrarie plus l'unisexualité qu'elle l'explique.«

Waar deze aanhalingen nog niet genoeg zouden bewijzen, willen wij vermelden, dat, zooals uit verschillende bronnen blijkt, uranisme ook bij wilde en primitieve volken voorkomt. Zoowel in »Untrodden fields of anthropologie« [1]) als in de »Arabian Nights« van Richard Burton, [2]) in het opstel van Karsch »Uranismus oder Pederastie und Tribadie bei den Naturvölkern«, [3]) in het werk van Havelock Ellis [4]) en door Steinmetz aangehaald, [5]) vindt men meer of minder uitgebreide mededeelingen daaromtrent. Wanneer de uranistische handelingen en het uranisme, in deze werken, als voorkomend bij primitieve volken vermeld, op degeneratie zouden berusten, dan zouden wij geneigd zijn met Steinmetz uit te roepen: »the question suggests itself, is it possible that moral degeneration is taking

1) Untrodden fields of anthropology. Paris 1898.

2) Richard Burton. Arabian Nights. Londen 1885. Bd. 10, bldz. 205—254.

3) Dr. F. Karsch. Uranismus oder Päderastie enz. Jahrbuch f. sex. Zwischenstrafen. 3e Bd. bldz. 72.

4) Havelock Ellis, l. c. bldz. 4.

5) Mr. S. R. Steinmetz. Actes du 5e Congrès d'anthr. crim., bldz. 490.

place among primitive peoples?« [1]) Een toestemmend antwoord daarop zal wel door geen enkel bevoegd anthropoloog worden gegeven.

Terwijl het door verschillende onderzoekers is aangetoond, dat uranisme in de ascendentie van uranisten hoogst zelden voorkomt, schijnt er wèl een soort familie-aanleg daarvoor te bestaan. Verscheiden malen toch komt het voor, dat de broers en zusters uit één huisgezin uranisten zijn. Mij zelf zijn twee gevallen daarvan bekend; het eene waarin de tweelingzusters de eenigen in het huisgezin zijn die zich als uranisten hebben geopenbaard, het andere waarin een broer en een zuster beiden uranisten zijn. Hirschfeld, zoowel als Näcke, geven verschillende observaties, waarin zij dat eveneens hebben kunnen vaststellen. Hirschfeld noemt daarvan: [2]) »Unter 58 urnische Geschwistern, die mir persönlich oder den Namen nach bekannt sind, finden sich 26 Mal Brüder und Schwester, 21 Mal homosexuelle Brüder, darunter 2 Mal Zwillingsbrüder, 3 Mal homosexuelle Schwestern, 6 Mal 3, 1 Mal 4, 1 Mal 5 urnische Geschwister. 29 Mal sind sämmtliche (2, 3 und 5) Kinder homosexuell, in 7 Fällen hat sich ein Bruder wegen Homosexualität das Leben genommen. Verhältnissmässig häufig finden sich auch Homosexuellen in der Vetterschaft. In einer europäischen Fürstenfamilie, welche im Jahre 1880 14 männliche Mitglieder zählte, fanden sich nachweislich 4, wahrscheinlich sogar 6 Urningen«. Näcke bericht: [3]) »In der That fand ich dies mehrfach bestätigt. Ein Urning hatte eine Urningin zur Schwester und war durch sie mit deren Freundin

1) Mr. S. R. Steinmetz. Suicide among primitive Peoples. American Anthropologist. 1896.

2) Dr. Magnus Hirschfeld, l. c. bldz. 141.

3) Näcke. Ein Besuch bei den Homosexuellen in Berlin. Archiv f. Kriminalanthr. und Kriminalistik. Bd. 15, 2e en 3e Hft. bldz. 255.

bekannt geworden, die er dann auch geheiratet hat. Ein anderer hatte in seiner Verwandschaft, zum Theil wohl auch bei Onkels, Homosexuellen. In einer Wirthschaft traf ich zwei invertierte Vettern. Der eine davon erzählte, er kenne 3 Urning-Brüder«.

Voor dit merkwaardig verschijnsel is tot nog toe geen verklaring gegeven en deze zal wel uitblijven — ten minste wanneer men veronderstellingen en theorieën niet als verklaringen wil aannemen — zoolang men nog niet weet, welke oorzaak er aan te gronde ligt, dat in het eene geval een individu van het mannelijk, in het andere een individu van het vrouwelijk geslacht geboren wordt. Het eenige wat wij kunnen zeggen, is, dat het vermoeden, dat op een bepaald aantal mannelijke en vrouwelijke individuen dat ter wereld komt, een bepaald percentage uranisten moet geboren worden, zeer dicht bij de waarheid is, wijl de verhouding tusschen het aantal mannelijke en het aantal vrouwelijke individuen dat geboren wordt, bijna in alle landen van Europa constant is en er overal ten naaste bij een even groot percentage uranisten kan worden aangetoond. Echter moet een vertrouwbare statistiek daaromtrent nog worden opgesteld.

Wat nu de opmerking betreft, dat uranisme op zich zelf reeds een degeneratie zou zijn en dat uranist-zijn reeds den persoon tot een gedegenereerde zou stempelen, ook daartegen zijn bezwaren aan te voeren. Het eerste en grootste bezwaar is, dat er geen duidelijke, in alle gevallen doorvoerbare definitie van degeneratie bestaat; een ander bezwaar is, dat niemand in staat is een preciese definitie van het begrip normaal, een preciese omschrijving van den normale, van het type te geven. Wanneer wij nu de definities, door verschillende schrijvers, psychiaters of zenuw-artsen van degeneratie gegeven, nagaan met het oog op het uranisme,

dan zien wij dat geen enkele daarop toepasselijk is.

Magnan geeft als verklaring van degeneratie, het volgende: [1]) »la dégénérescence est l'état pathologique de l'être qui, comparativement à ses générateurs les plus immédiats, est constitutionnellement amoindri dans sa résistance psycho-physique et ne réalise qu'incomplètement les conditions biologiques de la lutte héréditaire pour la vie. Cet amoindrissement, qui se traduit par des stigmates permanentes, est essentiellement progressif, sauf régénération intercurrente; quand celle-ci fait défaut il aboutit plus ou moins rapidement à l'anéantissement de l'espèce.«

Wanneer men nu een genoegzaam aantal uranisten heeft onderzocht, gesproken of gezien, dan vraagt men zich met deze omschrijving voor oogen, onwillekeurig af, waar bij die allen het bewijs moet gezocht worden, dat zij »constitutionnellement amoindri dans leur résistance psycho-physique« zijn en waaruit moet blijken, dat zij »la lutte héréditaire pour la vie« niet kunnen volhouden. En zelfs wanneer men niet zelve uranisten heeft gezien, maar alleen denkt aan de uranisten waarvan de historie gewaagt of die wij kennen, dan vraagt men zich af, of de verklaring van Magnan ook op hen toepasselijk is. Jacob de 1e van Engeland (1603—1625) was uranist, [2]) wat men ook zegt van Eduard den 2en van Engeland (1302—1327). [3]) Hendrik de 3e van Frankrijk (1574—1584) [4]) was effeminé en uranist, evenals Philippe, hertog van Orleans, broeder van Lodewijk den 14en (1640—1701) [5]). Paus Paulus

---

[1]) Magnan et Legrain. Les dégénérés. Parijs 1895. Bldz. 79.

[2]) Moll. Konträre Sexualempfindung, bldz. 112.

[3]) Ibidem, bldz. 112.

[4]) Ibidem, bldz. 110 en Dr. L. S. A. M. v. Römer. Heinrich der Dritte, in Jarhb. f. sex. Zwischenstuf. 4e Bd., bldz. 572.

[5]) Moll. l. c. bldz. 126.

de 2e (regeerde van 1464—1471)[1]) staat zeer in verdenking bisexueel te zijn geweest; van Sixtus den 4en, die van 1471—1481 regeerde, weet men zeker dat hij uranist was,[2]) evenals van Paus Julius den 2en (regeerde van 1503—1513).[3]) Diens tijdgenoot, Michelangelo Buonarotti,[4]) staat sterk onder het vermoeden uranist te zijn geweest. Rudolf de 2e van Habsburg[5]) schijnt bisexueel te zijn geweest, terwijl men, niettegenstaande alle verschillende meeningen die er over Frederik den Grooten bestaan, tot de zekerheid is gekomen dat deze een uranist was.[6]) Onder de artiesten en geleerden kent men Byron,[7]) Gustav v. Platen,[8]) Andersen,[9]) Grillparzer,[10]) Winkelmann[11]) die te Triëst door Archangeli werd vermoord, met wien hij een langen tijd een liefdesverhouding had gehad en Johann v. Müller.[12]) Ook beroemde personen uit onzen tijd waren uranist: van de artiesten Oscar Wilde,[13]) Paul Verlaine,[14]) Walt Whitman,[15])

1) Karl. Julius Weber. Das Pabsthum u. die Päbste, geciteerd door Moll.

2) Moll, l. c. bldz. 115.

3) Ibidem.

4) Ibidem, bldz. 116 en vlg.

5) Ibidem, bldz. 113.

6) Ibidem, bldz. 130.

7) Hans Rau. Der Geschlechtstrieb u. seine Verirrungen. Hugo Steinitz. Berlin 1903.

8) Jahrb. f. sex. Zwischenstuf. Dl. I, bldz. 150 en Dl. VI, bldz. 357.

9) Jahrb. f. sex. Zwischenstuf. Dl. III, bldz. 203.

10) Moll, l. c. bldz. 142.

11) Ibidem, bldz. 122.

12) Ibidem, bldz. 143.

13) Jahrb. f. sex. Zwischenst. Dl. III, bldz. 150. Laupprts. Perversion et perversité. Paris 1896. Bldz. 105. Raffalovich. Uranisme et unisexualité, bldz. 241. Paris—Lyon 1896.

14) Raffalovich. Uranisme et unisexualité, bldz. 138.

15) Ibidem, bldz. 301.

Felicitas v. Vestvali [1]), de zangeres en tragédienne; onder de gekroonde hoofden, Ludwig de 2e [2]), de groote vriend van Wagner en de voornaamste bewerker, dat Wagner tot beroemdheid is gekomen; onder de krijgslieden generaal Macdonald [3]), »fighting Mac« zooals hij genoemd werd, die zich, om de ellende die hem in de samenleving van zijn uranisme stond te wachten, van het leven heeft beroofd en wiens nagedachtenis ten eeuwige dage schande zal blijven roepen over de huichelende verachting, waarmee de Engelsche regeering zijn stoffelijk overschot heeft door het slijk gesleurd!

Nemen wij de omschrijving van Möbius [4]): »als Entartung sind solche ungünstige Abweichungen vom Typus zu bezeichnen, die eine gewisse Grösse erreichen, dauernd sind und vererbt werden können«. Waar is, vragen wij, daarmee voor oogen, het normale type te vinden? En wat die erfelijkheid betreft, hebben wij zooeven gezien, dat uranisme in de ascendentie maar hoogst zelden voorkomt. Beschouwen wij de omschrijving van Hoche [5]), die het overigens met Möbius eens is, en die zegt: »Entartung bedeutet ein »aus der Art schlagen«, ein Abweichen vom Typus nach der ungunstigen Seite hin«. Nogmaals doen wij de voor de hand liggende vraag: wat is »der Typus« en volgens welken maatstaf gaat Hoche te werk, om iets al of niet ongunstig te noemen? Prof. Wertheim Salomonson te Amsterdam,

---

1) Jahrb. f. sex. Zwischenstufen Bd. 5, Dl. I, bldz. 427.

2) Hans Fuchs. Richard Wagner u. die Homosexualität. Berlin 1953. Vossische Zeitung 24 en 28 Juni 1886.

3) Jahrbuch f. sex. Zwischenst. Dl. 5, bldz. 1322.

4) Möbius, geciteerd door Hoche in Handbuch d. ger. Psychiatrie. Berlin 1901. Bldz. 413.

5) Hoche, l. c. bldz. 413.

zegt[1]), »dat wij degeneratie zullen constateeren, wanneer wij bij een individu een zoodanige afwijking van het type vinden, dat wij, uit de ervaring van soortgelijke gevallen opgedaan, mogen besluiten, dat deze vermoedelijk op het kroost zal worden overgedragen in meer ernstigen vorm, terwijl zij bij zijn ouders reeds in gemitigeerden vorm aanwezig was«. Ook hierin zien wij weer het onomschreven »type«, terwijl wij weten, dat de bewering »dat de afwijking vermoedelijk op het kroost wordt overgedragen«, gebleken is, waar het uranisten betreft, hoogst zelden het geval te zijn.

Geen der aangehaalde omschrijvingen, en het zou ons te ver voeren om nog meer definities aan te halen, kan dus geheel op het uranisme worden toegepast. Verwonderen kan ons dat niet, in aanmerking genomen de groote rekbaarheid van het begrip »degeneratie« en de uitbreiding die daaraan door iederen schrijver, al naar zijn subjectieve opvatting, kan worden gegeven. Daaraan gedachtig, kunnen wij dan ook de opvatting van Näcke[2]) bestaanbaar achten, die hoewel hij toegeeft, dat er normale uranisten zijn, toch gelooft: »die Inversion als ein Stigma bezeichnen zu dürfen, wenn auch nicht für ein so schweres, wofür es früher gehalten wurde...... An sich schon, d. h. als ganz isolirtes Zeichen dastehend, werden wir auch bei sonstiger Normalität des Körpers und Geistes die Homosexualität wohl schon deshalb als Entartungszeichen ansprechen, weil es sich hier um einen noch nicht normal differenzirten Geschlechtstrieb handelt. Dabei finden sich gewöhnlich auch mehr als sonst bei Normalen körperliche und geistige Zeichen der ursprünglichen bisexuellen Anlage vor und das bedeutet doch

[1]) Wertheim Salomonson. Iets over ontaarding. Ned. Tijdschrift voor Gen. 39ste Jhrg. 2e Dl. 1903. Bldz. 715.

[2]) Näcke, in Laehr's Allg. Zeitschrift enz. l. c. bldz. 823.

entschieden in der Ontogenese eine gewisse Inferiorität der Entwicklung«.

Eigenlijk doet het er voor de praktische zijde van het uranisten-vraagstuk weinig toe, of men de theorie »degeneratie« wel dan niet huldigt. Hoogstens kan dit, om bovengemelde redenen, tot onvruchtbare discussies aanleiding geven. Ik heb dan ook dit punt aangeroerd, alléén om te doen zien, dat de meeningen omtrent deze kwestie nog al verdeeld zijn, dat de verklaring, dat uranisme al of niet een degeneratie, de uranist al of niet een gedegenereerde is, van de subjectieve meening van den onderzoeker afhangt en vooral om te doen uitkomen, dat men, wat tegenover het uranisme in het meerendeel der gevallen geschiedt, degeneratie niet steeds met individueele minderwaardigheid mag gelijk stellen.

Voor de waarde-schatting van een individu, doet de toekenning dat hij gedegenereerd is, niets af. Immers onder de menschen, die de maatschappij hebben vooruitgebracht, zijn zeer vele gedegenereerden geweest, zoowel in meerdere als in mindere mate ontaard, die, niettegenstaande en misschien door hun degeneratie, tot de uitstekende menschen hebben behoord. Voor de waarde-schatting van den uranist, mag de kwestie degeneratie of niet, evenmin gewicht in de schaal leggen. De uranistische geneesheeren, geestelijken, onderwijzers, artiesten, rechters, advocaten enz. die mij bekend zijn, staan in hun maatschappelijk werk absoluut niet achter, zijn in hun maatschappelijke praestaties, het voortplanten daargelaten, volstrekt niet minder dan de heterosexueelen, gedegenereerd of niet, die dezelfde ambten bekleeden of dezelfde beroepen uitoefenen.

Vragen wij ons nu af, als hoedanig wij den uranist dan wel moeten opvatten, dan kan het antwoord niet anders luiden dan zooals Aletrino te Amsterdam, heeft

aangegeven, nml. als een normale variëteit [1]). En dat wel op de volgende gronden.

Natura non facit saltus. Overal ontmoeten wij in het grootte en in het kleine overgangen, tusschenvormen, die de geleidelijke verandering van het eene naar het andere tot stand brengen. Er is geen enkele reden, om niet aan te nemen, dat dit niet even goed het geval zou zijn tusschen het mannelijke en het vrouwelijke individu, te meer, daar in den eersten aanleg van het individu de geslachtskenmerken van beide sexen aanwezig zijn. Een bewijs te meer er voor is, dat er noch een absoluut mannelijk, noch een absoluut vrouwelijk individu bestaat en dat, zoolang de man nog rudimenten van borsttepels en een uterus masculinus heeft, de vrouw nog de overblijfselen van den epididymis in zich mee draagt, er van een totaal mannelijk individu of van een totaal vrouwelijk individu geen sprake kan zijn. Evenmin nu als in het anatomische, kan men op geestelijk en gevoelsgebied van een absoluut mannelijk of vrouwelijk individu spreken.

Waar wij nu zien, dat een 100 % zijnde man niet bestaat, maar wel een die, al naar gelang de vrouwelijke eigenschappen, anatomische of andere, in hem aanwezig zijn, 98 %, 97 %, 96 %, enz. mannelijk en voor 2 %, 3 %, 4 % enz. vrouwelijk is (het omgekeerde heeft natuurlijk bij het vrouwelijk individu plaats), daar kunnen wij aannemen, dat er noodzakelijk een individu moet bestaan dat voor 50 % mannelijk en voor 50 % vrouwelijk is en waarna, in de reeks die wij in onze verbeelding hebben opgesteld, de individuen komen die een grooter percentage vrouwelijke dan mannelijke kwaliteiten in zich draagt, zoodat aan het einde van de reeks de bijna 100 % zijnde vrouw komt te staan.

1) Dr. A. Aletrino. La situation sociale de l'uraniste. Actes du 5e congrès d'Antrop. cr. Amsterdam 1901.

Tusschen de twee uiteinden van de lijn, vinden wij dus een onnoemelijk groot aantal overgangen.

Hetzelfde is het geval met de richting der geslachtsneiging. De scherpe afscheiding, die men tot nog toe tusschen heterosexueelen en uranisten heeft gemaakt, is een te willekeurige geweest.

Wanneer men aan het eene einde van de lijn den absoluten uranist zet en aan de andere zijde van de lijn den absoluten heterosexueel, dan zal men tusschen deze beiden een groot aantal overgangen vinden, waarin de homosexualiteit meer dan de heterosexualiteit is uitgesproken of omgekeerd. In het midden staan de zuivere bisexueelen. Naar beide richtingen, van het midden afgerekend, staan de bisexueelen met overwegende homosexueele of heterosexueele neigingen, totdat aan de eindpunten de absolute uranist en de absolute heterosexueel bereikt wordt.

En 't is zeer natuurlijk dat deze langzame overgangen, zoowel in het anatomische, als in het denken en voelen, gevonden moeten worden. Het kind toch erft eigenschappen zoowel van zijn vader als van zijn moeder, van de mannelijke zoowel als van de vrouwelijke individuen onder zijn voorvaderen. Welke invloeden er in het spel zijn, waardoor het eene kind meer eigenschappen van moederszij dan van vaderszij, het andere het omgekeerde ontvangt, weten wij niet. Er is geen enkele reden om niet te mogen aannemen, dat het nieuwe individu een gedeelte eigenschappen van zijn vader b.v. zijn mannelijke lichaamsbouw, van zijn moeder zijn voelen zou erven of omgekeerd. Daarbij speelt de latente herediteit of het atavisme hierin, evengoed als in de geheele erfelijkheid, een zeer groote, hoewel onnaspeurbare rol. De waarheid, dat het nieuwe individu — wanneer het mannelijk is — meer eigenschappen van den vader, — wanneer het vrouwelijk is —

meer eigenschappen van de moeder erft, spreekt niet tegen het feit, dat in het nieuwe individu eigenschappen van de tegenovergestelde sexe, eveneens in verschillende verhouding, aanwezig zijn. Dat nu de geslachtsneiging hierop een uitzondering zou maken, is niet aan te nemen.

En daarbij is ook, volgens de meening van sommige onderzoekers, het kwalitatief onderscheid tusschen de beide sexen slechts een kwantitatief. »Alle sexuellen Charaktere, zegt Hirschfeld, verharren eine gewisse Zeit im neutralen Zustand, dann findet bei allen in einem bestimmten Alter vor oder nach der Geburt ein gemeinsamer Anlauf statt, der bei manchen Theilen früher, bei anderen später sein Ende erreicht, indem die unbekannte Zentrale auf das Wachstum der einzelnen Organe bald hemmend, bald fördernd einwirkt. Von dieser Wachsthumsenergie ist es abhängig, ob ein Stück männlich oder weiblich geartet erscheint; gänzlich schwindet keins dieser Stücke, selbst beim Vollweibe ist alles männliche in mehr oder weniger grossen Resten vorhanden, so wenig die Spuren alles Weiblichen bei keinem Manne fehlen. Bei dieser nur graduellen Verschiedenheit der Individuen und Geschlechte, kann es nicht wunder nehmen, dass eine Verwischung der Grenzen so haüfig ist« [1]).

Doordat men bij de verdeeling van het menschdom in twee sexen, uitsluitend op de geslachtsdeelen heeft gelet, heeft men geen acht geslagen op de vele variaties die er bestaan, variëteiten voorkomend uit de verhouding tusschen de duidelijk gekenmerkte geslachtsdeelen en het voelen (vooral, doch niet uitsluitend op geslachtelijk gebied), in graduaties verschillend naar gelang van het individu en niet overeenstemmend met het sexe-

[1]) Hirschfeld, l. c. bldz. 136.

kenmerk, door de uitwendige geslachtsorganen gegeven. Tusschen de groepen der extremen en de extremen zelf; tusschen den virielen heterosexueelen man en den heterosexueelen man met een vrouwelijk lichaam; tusschen den uitgesproken uranist met viriel uiterlijk en den uranist met geëffemineerd lichaam en tusschen deze twee groepen, liggen een onnoemelijk aantal variaties, voortkomend uit de verschillende verhoudingen, waarin bij ieder individu de uitwendige lichaamsvorm en zijn voelen, zijn geslachtsdrift enz. enz. tot elkaar staan. Waar men bij iederen heterosexueel eigenschappen van de tegenovergestelde sexe vindt, waarbij echter de eigenschappen van de eigen sexe (door het geslachtsorgaan aangegeven) op den voorgrond treden, daar vindt men een zelfde vereeniging van eigenschappen bij den uranist, alleen met dat verschil, dat deze laatste wordt gekenmerkt door de tegenovergestelde gevoelens (vooral, maar niet uitsluitend op geslachtelijk gebied), dan die door de geslachtsorganen worden aangeduid. Vereeniging van mannelijke en vrouwelijke eigenschappen is bij beiden aanwezig, alleen is er verschil in de verhouding waarin zij bij beiden voorkomen.

»Si l'on ne s'arrêtait pas toujours à la différence extérieure entre l'homme et la femme, si l'on voyait un peu plus profondément, on comprendrait que les homosexuels et les hétérosexuels ne sont pas bien différents«, zegt Raffalovich, en op een andere plaats »il n'y a pas de ligne de démarcation entre le hétérosexuel et l'homosexuel«[1]). En op een andere plaats: »entre l'homme le moins féminin et la femme la moins virile, la chaîne est ininterompue, il y a toutes les nuances... à force de poursuivre les observations qui s'y rapportent, on arrivera à ne plus différencier l'homme et la femme

1) Raffalovich. Uranisme et Unisexualité. Parijs—Lyon. 1896. bladz. 89.

de cette façon absolue qui a prévalue si longtemps«[1]). Näcke zegt daarover: »übrigens ist, auch abgesehen von den Zwischenstufen, der Unterschied zwischen Homo- und Heterosexualität doch kein so grosser wie er anfangs erscheint. Ich bemerkte hier bezüglich: »in Parenthesi will ich endlich noch zufügen, dass auch die Homosexualität de facto eine »rudimentäre« Heterosexualität ist« [2]).

Over de opvatting »variëteit« nu, zijn verschillende schrijvers het eens. Behalve Schrickert[3]) en Numa Praetorius [4]), die homosexueelen als »Geschlechtsvarietäten«, als »seelische Zwischenstufen« beschouwen, zegt Näcke daarover: »Ich halte gleichfalls den wahren Päderasten für eine normale Variëtät« [5]). Elders zegt hij: »Ich halte die angeborene Form der Homosexualität für eine normale Varietät, die durchaus keinen Abscheu und Verfolgung erzeugen sollte« [6]). En weer elders: »Ich halte die Inversion nur für eine Varietät, meinetwege Abnormität, aber nicht für eine pathologische Anomalie, obgleich sie auch unter letztere Form natürlich auftreten kann« [7]). En eindelijk zegt hij: »Sollte sich deren

---

1) Raffalovich. Annales de l'unisexualité. Paris—Lyon. 1897. bldz. 28.

2) Näcke. Ein Besuch bei den Homosex. etc. Archiv f. Kriminal-anthr. etc. Bd. 15. 2e en 3e Hft. bldz. 254.

3) Schrickert. Zur Anthropologie der gleichgeschlechtlichen Liebe. Politisch-anthrop. Revue. 1902. bld. 5. geciteerd door Näcke.

4) Numa Praetorius. Bibliographie. Jahrbuch f. sex. Zwischenstufen 4e Bd. 1902. bldz. 833.

5) Näcke. Bericht ü. d. Verlauf des 5e intern. Kriminalanthrop. Congr. in Amsterdam. Archif. f. Kriminalanthr. etc. 8e Bd. 1e Hft. bldz. 97.

6) Näcke. Päderastische Annoncen. Archiv f. Kriminalanthr. etc. 8e Bd. 2e Hft. bldz. 215.

7) Näcke. Angebot und Nachfrage Homosexueller etc. Archiv f. Kriminalanthr. etc. Bd. 8. 3e en 4e Hft. bldz. 348.

Zahl (der homosexueelen) als eine nicht unbeträchtliche dereinst herausstellen, so dürfte die Inversion dann einigermassen mit Recht als normale Varietät des Geschlechtstriebs hingestelt werden, wie Aletrino es will« [1]). Havelock Ellis zegt: »Wir haben also in der Inversion etwas vor uns, das man mit vollem Rechte als eine »Spielart« oder eine Variation bezeichnen kann, eine jener organischen Abweichungen, die wir überall in der Lebewelt finden, bei Pflanzen und bei Thieren« en citeert daarbij het oordeel van den Amerikaan Lydston, die in zijn »Addresses and Assays« (1892, bldz. 246) aanvoert: »Wie es allgemeine Varietäten der physischen und psychischen Charaktere giebt, so kann es Varietäten und Abweichungen der anscheinend unangreifbar einheitlichen geschlechtlichen Affinität geben« [2]).

Deze kwestie is echter, evenals de kwestie der degeneratie, van zuiver theoretisch belang. Van meer praktisch belang, is de vraag, of uranisme is aangeboren of dat uranisme is verkregen of verkregen kan worden.

Het is niet te verwonderen, dat men, onder den invloed der meening, dat uranisme een gevolg van bedorvenheid is, een perversiteit, een hebbelijkheid van verloopen en overprikkelde sujetten, tot nog toe altijd de vrees heeft gekoesterd en nog koestert, dat kinderen en onvolwassenen door uranisten zouden kunnen worden verleid, tot uranisten kunnen worden gemaakt en daardoor bedorven en ongelukkig worden.

Door de onderzoekingen der laatste jaren nu, is het bewezen, dat uranisme altijd is aangeboren. Nooit nog

[1]) Näcke. Probleme auf dem Gebiete der Homosexualität, Laehr's Allg. Zeitschrift enz. 69e Bd. 1902. bldz. 822.

[2]) Havelock Ellis en Symonds. Das konträre Geschlechtsgefühl. Vertaling v. Kurella. Leipzig. 1896. bldz. 240.

hebben de competente onderzoekers een geval aangetoond, waarin een heterosexueel tot een echten uranist is geworden of een uranist tot een echten heterosexueel is vervormd.

Wij hebben gezien, dat de opvatting »perversiteit« en »bedorvenheid« door geen enkelen competenten onderzoeker meer wordt gedeeld. De meening, dat een heterosexueel, na een leven van uitspattingen en liederlijkheid, tot uranisme zou kunnen komen en tot een uranist zou kunnen worden vervormd, is reeds lang niet meer onder hen, die iets van uranisme weten, gangbaar. Moll zegt daarvan: »Die Behäuptung, dass Wüstlinge, um einen neuen Reiz zu finden, so oft zu Päderastie übergehen, dürfte kaum in dem Masse richtig sein, wie man es oft angegeben hat.... ob aus zahlreichen heterosexuellen Akten bei Heterosexuellen ein homosexueller Trieb hervorgehen kann, möchte ich einstweilen bezweifelen. Es ist auch theoretisch schwer möglich, einen ursachlichen Zusammenhang zwischen Excessen dem Weibe gegenüber und dem Bestehen eines auf dem Mann gerichteten Geschlechtstriebes zu finden. Wie soll ein Mann, der vom Manne sexuell abgestossen wird, eines Tages von ihm geschlechtlich deswegen gereizt werden, weil er vom Weibe früher sehr häufig gereizt worden ist? Ich kann mir das eben so wenig denken, wie ich mir vorstellen kann, dass jemand, der sich an Leckereien zu viel gegönnt hat, eines Tages in Folge dessen, an ekelhaften Sachen, etwa an Strassenschmutz, Genuss finden sollte« [1]).

Twee feiten trouwens pleiten tegen zulk een opvatting. Het eerste, dat nooit nog een uranist door homosexueele uitspatting of overprikkeling heterosexueel is geworden, iets wat — wanneer de losbandigheidsopvatting voor

[1]) Moll, l. c. bldz. 382.

den heterosexueel waar zou zijn — mutatis mutandis moest zijn aan te wijzen; het tweede, dat onder de sexueele delicten als een hooge uitzondering voorkomt, dat een oude heterosexueel, een overprikkelde, bedorven heterosexueel, zijn lusten met mannen of kleine jongens koelt (de psychisch gestoorden niet meegerekend). Noch in »La corruption fin-de-siècle«, van Léo Taxil, noch in »Les va-nu-pieds de Londres« van Hector France, noch in »Das Geslechtsleben in England« van Eugen Dühren, boeken waarin de uitspattingen en liederlijkheden van heterosexueelen zijn opgeteekend en die voor den uranist onwaardeerbare documenten tot verdediging zijn, wanneer zijn neiging met den naam »tegennatuurlijk« en »gedepraveerd« wordt aangeduid, kan men ook maar één aanduiding er van lezen, als zouden oude heterosexueele wellustelingen en overprikkelden, door hun overprikkeling en geblaseerdheid, tot homosexueele daden overgaan.

Men mag dàn aannemen, dat een neiging, een drift, een gevoel is aangeboren, wanneer uitwendige omstandigheden niet in staat zijn daarin een verandering te brengen. Wanneer het mogelijk is om aan te toonen, dat een uranist door invloeden van buiten, in het verloop van zijn leven tot een heterosexueel is geworden, dan is het bewijs geleverd dat zijn homosexualiteit verkregen en niet aangeboren was.

Onder hen die, zooals wij hebben gezien, door Näcke als de eenige competenten worden genoemd, is vooral Schrenck-Notzing een aanhanger van de theorie, dat uranisme kan worden verkregen. Alfred Fuchs te Weenen, neemt wel is waar eveneens een verkregen uranisme aan, maar stelt daarbij toch op den voorgrond, dat een ingeboren aanleg er voor aanwezig moet zijn. Hij zegt: »Wir müssen die konträre Sexualempfindung als angeboren ansehen, wenn sich der Trieb gleich beim Er-

wachen ohne äussere Einflüsse konträr zeigte und es blieb, während den Betreffenden Gleichgiltigkeit oder gar ausgesprochene Abscheu vor dem körperlichen Kontakte mit dem andern Geschlecht abhielt. Ueber die originäre Bedeutung dieser dem Organismus von der Anlage an eigenthümlichen, also angeborene Form der Anomalie, kann man in solchen Fällen nicht in Zweifel sein. Ebenso nehmen wir aber eine angeborene anomale Disposition in jenen Fällen an, wo bestimmte äussere Einflüsse, insbesondere zur Zeit der Pubertät, auf die Determinirung der Geschlechtsrichtung eingewirkt haben, um die suggestieve Dauerwirkung solcher Einflüsse erklären zu können« [1]). Schrenck-Notzing zegt, en dit zeer terecht, dat: »Je mehr sich die Zahl der Fälle häuft, in denen bleibende therapeutische Resultaten erzielt worden sind, um so geringer erscheint nach unserer Meinung der Antheil, den die erbliche Disposition in der Entstehung dieser Anomalie beanspruchen kann« [2]).

Schrenck-Notzing nu beweert, dat hij door hypnose en suggestie uranisten van hun abnormiteit kan genezen en dat ook heeft gedaan. Wanneer wij echter de zoogenaamde genezen gevallen nagaan, die hij opgeeft, dan zien wij, dat de uitkomsten niet schitterend zijn. Van de 5 gevallen, die hij in zijn werk noemt [3]), zijn er twee, waarin van genezing kan gesproken worden, wanneer men het volgende als genezing wil rekenen. De eerste patient zegt, nadat hij genezen ontslagen is en een langen tijd niet meer onder behandeling is geweest: »Das aber, die alten Fantasien noch auftreten,

---

1) Alfred Fuchs. Therapeutische Bestrebungen auf dem Gebiete sexueller Perversionen. Jahrb. f. sex. Zw. Bd. 4 bldz. 181.

2) v. Schrenck-Notzing. Die Suggestionstherapie bei krankhaften Erscheinungen des Geschlechtstriebs. Stuttgart 1892. bldz. 149.

3) v. Schrenck-Notzing l. c. bldz. 235.

ist mir selbst unerklärlich, begreiflich aber wird Ihnen jetzt sein, dass sie wenigstens im wachen Zustande keine Macht mehr über mich haben, da ich immer in der Lage bin, sie durch gegenteilige zu paralysieren. Manchmal beschäftige ich mich mit der Frage, was ich wohl thun würde, wenn meine Frau nicht mehr am Leben wäre. Bliebe ich unverheirathet, so würde ich, wie ich glaube, wieder zu meinem früheren Leben zurückkehren, in das ich mich allerdings erst wieder eingewöhnen müsste« [1]. Schrenck-Notzing zelf zegt over dezen patient: »Patient befindet sich gegenwärtig in ähnlicher Lage, wie Personen mit erworbener conträrer Sexualempfindung. Für seine homosexuelle Naturanlage, vorausgesetzt das es sich hier wirklich um eine solche handelt, bedeutet die heterosexuelle Empfindungsweise eine künstlich gezüchtete Gewohnheitsanomalie« [2].

Geval 2 kreeg, na een jaar behandeld te zijn, nog een recidief en moest, nadat hij acht maanden er bij behandeld was, nog voortdurend onder toezicht blijven. »Patient bleibt in dauernder ärztlicher Zusicht« schrijft Schrenck-Notzing zelf [3]. Geval 3 is geheel mislukt [4]. Geval 4 is in zooverre genezen, dat patient geen homosexueele aanvechtingen meer heeft, maar, zooals hij schrijft: »Die volle Potenz scheint jedoch noch nicht wiedergekehrt, trotz dem ich solid lebe«. Geval 5 is volgens S. N. zelf »relativ geheilt«, want: »Treten aber auf Verannlassung äusserer Umstände in den sexuellen Rapporten Pausen von einer Woche oder länger ein, so machen sich noch episodisch sexuelle Triebe nach

[1] v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 244.
[2] v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 255.
[3] v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 268 en 269.
[4] v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 271.
[5] v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 273.

der männlichen Richtung hin bemerkbar«. Daarbij heeft patient nog homosexueele droomen [1]).

Maar zelfs wanneer de gevallen, die door hypnose zijn genezen, zeer talrijk zouden zijn, dan nog zou men niet van genezing mogen spreken, daar, volgens v. Krafft-Ebing, de resultaten der hypnose »nicht auf wirklicher Heilung, sondern auf suggestiver Dressur beruhen. Es sind dies bewunderungswürdige Artefacta hypnotischer Kunst an nicht normalen Menschen, keineswegs aber »Umzüchtungen« der psychosexualen Existenz« [2]). Zelfs voegt hij daaraan toe: »Belehrend ist in dieser Hinsicht der glänzendste Fall von Schrenck-Notzing dessen Repräsentant, nach gelungener Heilung, van sich selbst sagt: »ich fühle immer eine gewisse nicht zu überwindende Schranke, die nicht auf moralischen Grunden basirt, sondern, wie ich glaube, direct auf die Behandlung zurückzuführen ist«. Jedenfalls beweisen solche »Heilungen« nichts gegen die Annahme des originären Bedingtseins der conträren Sexualempfindung« [3]).

Niettegenstaande v. S. N. een aanhanger der »Erwerbungs-theorie« is, acht hij toch een zoodanig verkrijgen alleen dan mogelijk, wanneer er in het individu een bepaalde aanleg voor aanwezig is. Nu schrijft v. S. N.: »Sehr wichtig für die originäre Anlage zur conträren Sexualempfindung ist der Nachweis, dass der weibliche Typus im männlichen Kinde schon vor der Zeit der sexuellen Regungen (nicht der Pubertät, wie manche Urningen meinen) charakterologisch sich entwickelte, und dass aus diesem weiblichen Charakter als eine folgerichtige Theilerscheinung weibliches Geschlechtsgefühl entstand, ohne der Zwang äusserer

1) v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 285.

2) v. Krafft-Ebing. Psychop. sex. 10e uitgaaf. bldz. 285.

3) v. Krafft-Ebing. Psychopathia sexualis. 10e uitgaaf. bldz. 285.

Verhältnisse« [1]). Reeds een tiental jaren te voren nu, had Magnan [2]) verkondigd, dat de »inversion du sens génital« zich al in de prilste jeugd openbaart, van het vijfde jaar reeds, voordat een verkeerde opvoeding of een slechte gewoonte het individu hebben kunnen bederven. Deze uitspraak van nu een 20tal jaren geleden, is volkomen door de onderzoekingen der latere jaren bevestigd.

Bij de meeste uranisten, die ik onderzocht, heb ik kunnen vaststellen, dat reeds in hun prilste jeugd aanwijzingen waren, dat zij anders waren dan andere jongens van hun leeftijd. Eenigen zijn er onder, die zich altijd meer hebben aangetrokken gevoeld tot het doen en laten van meisjes en die er altijd plezier in hebben gehad, om met meisjes om te gaan en dan ook meisjesspelen te doen; sommigen hebben steeds de neiging gehad om zich in meisjeskleeren te kleeden en alleen een enkele heeft eerst tegen de puberteit, of iets vroeger, terwijl hij voor dien tijd zich niet herinnert anders dan andere jongens geweest te zijn, de neiging voelen ontwaken om op jongens verliefd te worden. Een enkele uitzondering daargelaten, gedroegen de meesten zich altijd zoodanig, dat het hun omgeving trof, dat zij zoo geheel anders waren dan andere jongens. Daarom is het m. i. een verkeerde opvatting van Aletrino, waar hij in zijn rapport op het 5e congres voor cr. anthr. te Amsterdam, afgaande op de bewering van Connolly Norman, Max Dessoir en William James, dat »presque chaque individu normal, ayant atteint l'âge de 12 à 15 ans, traverse une période d'indifférence sexuelle« [3]), zegt: »nous sommes d'avis

[1]) v. Schrenck-Notzing, l. c. bldz. 195.

[2]) Geciteerd door Hirschfeld. Ursachen und Wesen der Uranismus, l. c. bldz. 47.

[3]) l. c. bldz. 27.

que pendant cette période d'indifférence sexuelle le milieu peut pousser l'enfant dans l'une ou dans l'autre direction« [1]). De meeste uranisten die ik onderzocht, en ook andere onderzoekers hebben hetzelfde opgemerkt, zijn te voorschijn gekomen te midden van de broeders met wie zij te zamen en in dezelfde omgeving zijn opgevoed en groot geworden. Waarom zouden zij zich juist als uranist openbaren, wanneer niet de aanleg reeds in ze aanwezig was? Wanneer zij door de suggestie van het milieu uranisten zijn geworden, dan blijft de vraag te beantwoorden, waarom de broeders, die onder dezelfde suggestie hebben geleefd, heterosexueel zijn geworden of gebleven.

De meeste uranisten die men er naar vraagt, natuurlijk moet men de vraag niet »hineinexaminieren«, verhalen, dat zij zich van hun prilste jeugd anders hebben gevoeld dan andere jongens. Wanneer men de autobiographieën van uranisten leest, dan ziet men daarin duidelijk, niet alleen dat zij zich altijd anders dan andere jongens hebben gevoeld, maar ook dat hun ouders, hun omgeving en hun vrienden, hen altijd anders vonden dan de kameraden van hun leeftijd. Merkwaardig daarbij is, dat meestal de moeder de eenige was die een goed inzicht in de zaak had en die in vele gevallen — wanneer er over de mogelijkheid, grappenderwijze of anders, van een vrijage of trouwen werd gesproken — de opmerking maakte, dat zij haar zoon daarvoor niet geschikt achtte.

En daarbij komt nog iets. Bijna alle uranisten hebben een langen tijd, nadat zij tot de ontdekking waren gekomen, dat zij zich meer tot mannen dan tot vrouwen voelden aangetrokken, gestreden met de neiging om een eind aan hun leven te maken en zijn daarvan niet

1) l. c. bldz. 27.

eerder teruggekomen, dan nadat zij door anderen op de hoogte waren gebracht van het ware van hun toestand. Velen, ja de meesten, hebben een tijd doorgemaakt, waarin zij de diepste verachting voor zich zelf hadden en al het mogelijke hebben gedaan, om hun neigingen te onderdrukken en te veranderen. En later, toen zij op de hoogte van hun toestand waren gekomen, hebben zij, wetend wat hen in de maatschappij wachtte, alle moeite gedaan en alle pogingen aangewend, om hun neigingen een andere richting te geven, zonder dat hen dat heeft mogen gelukken.

Wanneer men dat alles verneemt, is het toch een dwaasheid om vast te houden aan de opvatting, dat uranisme verkregen en een gevolg van liederlijkheid zou zijn! Menige uranist heeft mij verzekerd, dat hij, alléén om die maatschappelijke onaangenaamheden te ontgaan, gaarne zijn uranisme zou willen verliezen en allen hebben moeite gedaan, om te worden zooals andere menschen. En mag men nu aannemen, dat iemand — wetend alle ellende die hem wacht, alle martelingen die de toekomst voor hem bewaart; wetend dat hij later als een outcast in de maatschappij zal zijn, dat hij zijn heele leven zal moeten doorbrengen in huichelen en veinzen, onder een gestadigen angst, dat zijn neigingen aan het licht zullen komen en dat hij daardoor tot een verschoppeling zal worden; wetend nog zooveel meer, door wat hij van anderen heeft gezien en gehoord — niet zeer gauw zijn neiging zou verwisselen voor meer gangbare, voor andere, die in het oog van de wereld niet laakbaar zijn, wanneer dat in zijn macht lag? Zou iemand, tenzij een krankzinnige, het in zijn hoofd krijgen om, alléén ter wille van zijn plezier, ter wille van zijn lusten, zich te gaan wagen aan een zóó verachtende en bestraffende behandeling, als die de samenleving den uranist doet ondergaan?

Maar behalve dit alles is er nog iets, dat bewijst dat uranisme in de meeste gevallen is aangeboren, namelijk de droomen, die de uranist heeft. Näcke acht, dat de droom in het algemeen »ein wichtiges charakterologisches Zeugniss kann abgeben, wenn man eine längere Reihe von Träumen vor sich hat. Es zeigt sich nämlich, dass dann im Allgemeinen das geträumte den Charakter, das innerste Wesen des Träumers getreu wiederspiegelt«[1]). De droomen van den uranist nu, zijn, zelfs op den leeftijd dat de puberteit nog niet is ingetreden, meestal homosexueel en hebben vóór de puberteit betrekking op kameraden, na de puberteit altijd op mannelijke volwassenen, terwijl, zooals Hirschfeld meedeelt, droomen, waarin pogingen om een normalen, heterosexueelen coïtus uit te voeren een rol spelen, zóó angstig kunnen zijn, dat zij tot de onaangenaamste en benauwendste droomen kunnen worden. Näcke nu, schrijft aan het droomen van uranisten de grootste waarde toe, waar men het echte uranisme wil diagnosticeeren. »Nur eine einzige Kategorie von Menschen wusste ich namhaft zu machen, die vielleicht absolut Charakteristisches träumen, das sind die sexuell Perversen in ihren sexuellen Träumen«[2]), zegt hij, en verder: »Als das wichtigste diagnostische Mittel zur Feststellung der echten Homosexualität möchte ich zur Zeit noch allein den Traum hinstellen, wo er sich sicher nachweisen lässt... Wer echter Homosexueller stets gewesen ist, wird nur homosexuelle Scenen träumen, wer psychosexueller Hermaphrodit ist, hetero- und homosexuelle Träumen haben... Wo in den Biographieën und Krankengeschichten speziell auf Träume geachtet wurde, habe ich Obiges stets

[1]) Näcke. Die forensische Bedeutung der Träume. Archif f. Kriminalanthr. und Kriminalistik. 5e Bd. Hft. 1. bldz. 121.

[2]) Näcke. Ibidem. bldz. 123.

bestätigt gefunden« [1]). v. Krafft-Ebing schrijft: »Wie tief die angeborene conträre Sexualempfindung wurzelt, geht auch aus der Thatsache hervor, dass der wollüstige Traum des männlichen Urnings männliche, der des weibliebenden Weibes weibliche Individuen, bezw. Situationen mit solchen, zum Inhalt hat [2])«. Féré zegt: »Dans les rêves érotiques, ce sont des individus du même sexe que l'on voit constamment apparaître« [3]). Zooals Näcke opmerkt, vindt men dan ook in de biographieën en verhalen van uranisten, wanneer men ze er naar vraagt, steeds, dat zij homosexueele droomen hebben en hun geheele leven gehad hebben.

En wat wel zoo sterk pleit voor het aangeboren-zijn en vooral voor het onuitroeibare van het uranisme van het individu, is, dat alle middelen die men bij hem heeft beproefd of die uranisten bij zich zelf hebben aangewend om te veranderen, gefaald hebben. Noch strafwetten, noch strafbepalingen, noch de veroordeeling van den medemensch of de verachting waarmee men den uranist heeft bejegend, hebben kunnen beletten, dat er steeds weer uranisten te midden van de samenleving zijn en worden geboren. Noch godsdienst, noch geestelijke arbeid of ernstig gemeende en volgehouden geloften van kuischheid, zijn ooit in staat geweest een uranist van zijn neigingen te bevrijden. Alleen heeft hij daardoor soms de kracht gekregen, om zijn kuischheid te bewaren; zijn persoonlijkheid tot een andere vervormen, heeft hij niet kunnen tot stand brengen. Orthodoxe geestelijken, zeer godsdienstige en geloovige uranisten, hebben mij meegedeeld, hoe zij te vergeefs geworsteld en gestreden hebben, om van hun neiging los te komen! Wanneer men de autobiographieën van

1) Näcke. l. c. in Laehr's Allg. Zeitschrift. bldz. 812.
2) v. Krafft-Ebing. Psychopathia sexualis. 10e Oplaag. bldz. 217.
3) Féré. L'instinct sexuel. Paris 1899. bldz. 157.

geloofwaardige uranisten nagaat, de biographieeën te boek gesteld door betrouwbare, ernstige onderzoekers, dan ziet men hoeveel en hoelang er dikwijls gestreden is, hoeveel er geleden is, om zich te veranderen, alles zonder gevolg. Alleen de homosexueele uiting kon soms worden bedwongen, de inwendige aanleg, de natuur van het individu, bleef steeds onveranderd.

En ook het huwelijk, dat men als beste geneesmiddel heeft aangeraden en dat door verscheiden geneesheeren nog altijd wordt aangeraden, heeft niets gegeven om een uranist tot een heterosexueel te vervormen. Het eenige wat men er mee bereikt heeft, is, dat men den uranist ongelukkiger heeft gemaakt dan hij was en dat men de vrouw en de kinderen dikwijls in een hoogst rampzaligen toestand heeft gebracht. Nooit nog is een uranist door het huwelijk tot een heterosexueel vervormd, ik herhaal het. 't Eenige wat men er hoogstens mede heeft bereikt, is dat de uranist, uit liefde voor zijn vrouw, in vele gevallen zich niet aan zijn geslachtelijke neigingen overgaf, maar meer ook niet. Zijn natuur bleef hij behouden.

Nu is het zeer gemakkelijk, hiertegen het argument aan te voeren, dat men de berichten en mededeelingen van uranisten niet moet gelooven en dat men de berichten van hen, die zich met het onderzoek der homosexualiteit bezighouden, moet wantrouwen, omdat zij niet nauwkeurig onderzoeken. Merkwaardig is het, dat de man die zeer positief zegt, dat men »die Aussagen der Urninge, ihre »Selbstbekentnisse«, nur mit grosser Reserve berücksichtigen« [1]) moet (v. Schrenck-Notzing), de verklaringen van deze zelfde onbetrouwbare personen aanvoert om te bewijzen, dat het uranisme zeer goed met hypnose en suggestie is te genezen!! En wat het andere beweren betreft, het verdient opmerking, dat dit argument alléén door hèn wordt aangevoerd, die

[1]) v. Schrenck-Notzing. l. c. bldz. 195.

zich nooit ernstig met het vraagstuk hebben bezig gehouden; die afgaan op hooren zeggen of met een vooropgestelde meening oordeelen, over iets waarvan zij geen verstand hebben; die heelemaal niet op de hoogte zijn, van wat er in de laatste jaren op dit gebied is opgemerkt en van wat er in de verschillende opvattingen is veranderd en die nooit hebben gelezen, wat er omtrent deze kwestie door de competente mannen is geschreven en die zelf nooit normale, d. i. niet geestesgestoorde uranisten hebben gesproken. In deze kwestie is zeer zeker waar, wat Dr. Hirschfeld zegt, namelijk: dat het in deze van zeer veel belang is of hij, die hieromtrent iets beweert of aanvoert, 5 of 50, of 150 of 1500 uranisten heeft onderzocht [1]).

De meeste, ja alle schrijvers, die een genoegzaam aantal uranisten hebben onderzocht, nemen, sommige met een enkele restrictie, aan, dat uranisme altijd is aangeboren. Ik wil er nogmaals op wijzen, dat homosexueele handelingen niet op uranisme behoeven te wijzen, dat deze zeer goed bij heterosexueelen kunnen voorkomen en dat men alleen van uranisme mag spreken, wanneer de geheele psyche, de geheele persoonlijkheid uitwijst, dat de persoon uranist is.

Wanneer wij nu nagaan, wat door de bekwame onderzoekers hierover is gezegd, dan zien wij, dat enkele het alleen nog oneens zijn over de kwestie of uranisme, dat zich op later leeftijd openbaart, moet geacht worden verkregen te zijn of dat men dit onder de tardieve vormen moet rangschikken, namelijk als een vorm van uranisme, die wel van de geboorte af reeds aanwezig was, maar die pas later tot uiting is gekomen. Door

[1]) Dr. Magnus Hirschfeld. Ursachen und Wesen des Uranismus. Jahrb. f. sex. Zwischenstufen. Bd. 5. bldz. 13.

Bij het laatste nazien der proeven, vernam ik, dat van dit boek juist een zeer goede Nederlandsche bewerking getiteld: »Oorzaken en Wezen van het Uranisme«, door W. met een voorwoord van Dr. A. Aletrino, is verschenen.

de betrouwbare onderzoekers is uitgemaakt, dat de oorzaak van het uranisme, dat zich reeds op jeugdigen leeftijd openbaart, moet gezocht worden in een aan- of ingeboren aanleg. Hirschfeld zegt: »Nur aus dem geborenen Urning, aus dem urnischen Kinde kann sich der homosexuelle Mann und das homosexuelle Weib entwickelen. Es kann sich weder ein männliches oder weibliches Wesen in ein gleichgeschlechtlich-empfindendes verwandelen, noch ist das umgekehrte möglich... wir meinen die Gründe der Homosexualität liegen ausnahmslos innerhalb der menschlichen Organisation, sie wächst aus dem Inneren des Menschen heraus« [1]. Havelock Ellis schrijft: »Zunächst steh ich unter dem Eindruck, dass mann die sexuelle Inversion als einen wesentlich angeborenen Zustand betrachten muss. Das scheint mir die Wurzel eines richtigen Verständnisse der Sache zu sein« [2]. Féré, die verkondigt, dat »la pedérastie peut-être le résultat de la luxure et de la dépravation« [3], zegt elders »il faut distinguer d'autres perversions dont on retrouve les premières manifestations à l'époque de l'éveil de la fonction génitale, et même souvent avant; il s'agit de perversions dites congénitales« [4]. Hierbij moet men niet uit het oog verliezen, dat Féré het plegen van homosexueele handelingen gelijk stelt met uranisme en niet let op het onderscheid dat daarin moet worden gemaakt. Casper [5]) maakt reeds melding van het aangeboren-zijn van het uranisme en Moll voert aan: »Es steht also

---

1) Dr. Magnus Hirschfeld. l. c. bldz. 14.

2) Havelock Ellis und Symonds. Das konträre Geschlechtsgefühl. Leipzig 1896. bldz. 235.

3) Feré. L'instinct sexuel. Paris. 1899. bldz. 155.

4) Feré. L'instinct sexuel. Paris. 1899. bldz. 269.

5) Casper, (Joh. Lud.) Klinische Novellen zur gerichtlichen Medizin. Berlin. 1863. bldz. 34, geciteerd door Moll.

der Annahme auch einer eingeborenen Anlage zur Perversion des Geschlechtstriebes gar nichts entgegen. Hierbei ist keineswegs nothwendig, dass die Perversion sich auch bei den Ascendenten zeige, ebenso wenig wie dies bei anderen eingeborenen Störungen der Fall ist.... Berücksichtigen wir ferner, dass nicht selten die erste Regung des perversen Geschlechtstriebes auftritt, ohne dass eine Ursache nach der Geburt nachgewiesen werden kann, und zwar bevor sich irgend eine heterosexuelle Neigung zeigte, und dass mitunter Erscheinungen vorkommen, die unter normalen Verhältnissen nur bei Weibern auftreten, nämlich die Zeichen der Effeminatio, so befriedigt die Annahme, einer eingeborene Anlage zur konträren Sexualempfindung viel mehr als die einer erworbene«. En iets verder: »Ich glaube also, dass in einem Theile der Fälle wenigstens die Anlage zum homosexuelen Trieb angeboren ist« [1]).

Ook v. Krafft-Ebing spreekt van een aangeborenzijn van het uranisme, waar hij, schrijvend over de opvattingen van Schopenhauer omtrent deze kwestie, verkondigt: »Der grosze Philosoph wusste nichts davon, das conträre Sexualempfindung in der Regel ab origine besteht, und das die im Senium allerdings vorkommende Päderastie an und für sich nur geschlechtliche Perversität, noch nicht aber Perversion beweist« [2]). En Näcke eindelijk zegt: »Es hatt sich nun ergeben, dass die meisten, wenn nicht allen Fälle von Inversion von Jugend auf bestehen, und zwar gewöhnlich ohne nachweisbare äussere oder nur nach ganz geringfügiger Veranlassung« [3]). Elders schrijft hij: »wir haben

---

[1]) Moll. Konträre Sexualempfindung. Berlin. 1899. bldz. 361 en 362.

[2]) v. Krafft-Ebing. Der Conträrsexuale vor dem Strafrichter. Leipzig und Wien 1895. bldz. 99.

[3]) Näcke. Politisch anthropologische Revue. 1903. No. 4. bldz. 312.

vorläufig einfach die Meinung jener eigentlich Sachverständigen an zu nehmen, dass die Homosexualität stets mehr oder weniger angeboren ist, d. h. ohne den eingeborenen Factor später nicht erworben werden kann« [1]), terwijl hij zich in zijn laatste geschrift zeer positief uitlaat, waar hij schrijft, dat datgene wat het individu tot homosexueel maakt, »jedenfalls etwas Eingeborenes ist« [2]).

Al deze uitspraken hebben betrekking op het uranisme, zooals het bij jonge individuen voorkomt. Over het uranisme, dat zich eerst op later leeftijd openbaart, zijn niet alle schrijvers het eens.

v. Krafft-Ebing, die vroeger meende, dat dit uranisme verkregen was, is later tot het besluit gekomen, dat men hier met een tardieven vorm van uranisme te doen heeft [3]). Zooals wij zagen, is Moll ook tot een zekere hoogte deze meening toegedaan en werpt de opvatting, dat door een verdorven levenswandel uranisme kan ontstaan, ver van zich. Wij moeten er bij voegen, dat Moll zich in zijn opvattingen soms tegenspreekt. Dit is ook het geval met Havelock Ellis, die, sprekend over de gevallen van Moll, er volkomen mee instemt, dat deze gevallen van verkregen uranisme, hoewel zelden, toch wel voorkomen, maar er dadelijk bijvoegt, dat ook de gevallen van Moll zeer goed gevallen van aangeboren uranisme kunnen zijn [4]). Näcke bespreekt de mogelijkheden van het bestaan van zulke vormen en verdiept zich in gissingen daaromtrent, maar komt tot het eindbesluit, dat er geen strikte bewijzen voor

[1]) Näcke. In Laehr's Allg. Zeitschrift. l. c. bldz. 817.

[2]) Näcke. Ein Besuch bei den Homosexuellen etc. Archiv. f. Kriminalanthr. etc. 15 Bd. 514e Hft. bldz. 254.

[3]) Havelock Ellis. Studies in the psychology of sexual inversion. 2e ed. Philadelphia 1901, geciteerd door Näcke.

[4]) v. Krafft-Ebing. Jahrb. f. sex. Zwischenstufen. Dl. III bldz. 7.

of tegen zijn aan te voeren en dat de vraag, of er werkelijk een uranisme bestaat, dat op lateren leeftijd optreedt en dat dan verkregen zou zijn — en dat wel, zonder dat er een ingeboren aanleg voor aanwezig was — tot op dit oogenblik nog niet als opgelost mag worden beschouwd. Hirschfeld spreekt zich voor alle gevallen positiever uit en verklaart »dass der Uranismus und das gleichgeschlechtliche Empfinden d. i. die Homosexualität, niemals durch äussere Ursachen erworben, nie anerzogen, sondern stets angeboren ist« [1]).

Uit dit alles kunnen wij het besluit trekken, dat de vrees, dat iemand — 't zij een knaap of jongeling, 't zij een volwassen man, een meisje of een vrouw — door den omgang met uranisten zelf uranist zou kunnen worden, ongegrond is.

Maar daarbij komt nog iets, en wel, dat uranisten over het algemeen meer met een spiritueele dan met een corporeele liefde lief hebben en dat uranisten over het algemeen kuisch zijn. Het argument, dat door sommige schrijvers wordt aangevoerd, namelijk, dat de beweging door het Wiss.-hum. Com. en door zoovele uranisten op touw gezet, om § 175 uit het strafwetboek te doen verdwijnen, in flagrante tegenspraak is met hun beweren, dat uranisten over het algemeen veel kuischer zijn, dan heterosexueelen, is van nul of geener waarde. Immers is het voornamelijk tegen de onbillijkheid van deze paragraaf — die tot niet anders dan verregaande chantage en vervolgingen aanleiding geeft — dat de uranisten zich verzetten, omdat zij — die niet schuldig zijn aan hun verschil met de meerderheid, die volstrekt niet lager en gemeener zijn dan hetero-

[1]) Magnus Hirschfeld. Ursachen v. Wesen des Uranismus. bldz. 47.

sexueelen — niet wenschen gestraft te worden voor het toegeven aan een neiging, die even goed bij hen is ingeboren als de neiging van heterosexueelen. Geen enkele uranist heeft ooit beweerd of zal ooit beweren, dat alle uranisten asceten zijn of zich nooit aan geslachtsuiting schuldig maken. Dat zij echter over het algemeen minder geslachtelijk zijn aangelegd dan heterosexueelen, daarover zijn alle onderzoekers het eens. En dat hun liefde over het algemeen meer spiritueel dan corporeel is, eveneens.

Overigens vindt men onder hen dezelfde verschillen, als onder heterosexueelen en zijn uranisten noch zoo verdorven als hun tegenstanders beweren, noch de ideale individuen, als sommige onder hen het wel eens willen doen voorkomen. Raffalovich zegt daarover: »On trouvre parmi les uranistes des chastes, et des tempérés, et des sexuels, et des vicieux, et des débauchés; des mâles ultravirils, surtout sujets à l'amour de la similarité, amour physique ou psychique ou l'un et l'autre; d'autres qui sont mâles aussi et aussi mâles, et qui recherchent dans le mâle quelque chose de plus délicat que l'homme ou la femme, qui recherchent cette sensibilité raisonnable, si peu féminine, qu'on peut toucher sans fausse galanterie; d'autres qui sont mâles eux aussi, mais que la passion de la dissimilarité poursuit, qui sont charmés d'introduire dans une commerce unisexuelle toutes les mièvreries, toutes les galanteries, toutes les coquetteries de l'amour héterosexuel, qui aimeront un homme comme une femme virile aime un homme, ou comme un homme aime une femme, suivant l'âge, les circonstances, l'individu aimant ou aimé« [1]). Näcke stemt in met de woorden van Panizza, waar deze zegt: »dass bei den

1) Raffalovich, Uranisme et unisexualité, bldz. 43.

wahren Invertierten der carnale Verkehr die »grosse Seltenheit« bildet, das der Schwerpunkt zweifellos fast nur im Gemüth liegt und dass die ganze Richtung entschieden als eine vorwiegend geistige angesehen werden muss« [1]), en voegt er elders bij: »es finden darunter genau dieselbe Schattierungen von kalten und sinnlichen Naturen, eklen und gemeinen vor, wie bei den Heterosexuellen, also auch Wollüstlingen, Roués« [2]).

Wat verder de kuischheid van uranisten betreft, kan ik het volgende meedeelen. Een alleszins betrouwbaar heterosexueel man, met wien ik over dit punt correspondeerde, schreef mij: »Toen ik verleden jaar, op uitnoodiging van Dr. Hirschfeld, te Berlijn de 11e halfjaarlijksche vergadering van het Wiss.-hum. Comitee bijwoonde en na afloop der bijeenkomst een homosexueel bal bezocht, werd ik getroffen door den stillen en behoorlijken toon, die zoowel op de vergadering als op het bal heerschte. Ja zelfs, toen ik den volgenden avond een souper bijwoonde en daarna eenige lokalen bezocht, waar voornamelijk en uitsluitend homosexueelen komen, kon ik niet nalaten onwillekeurig een vergelijking te maken met de openbare gemaskerde bals, waarover ik zoo dikwijls had hooren spreken en de café's met damesbediening, die door heterosexueelen worden bezocht. Mijn oordeel viel beslist in het voordeel der homosexueelen uit«.

Näcke, die eenige maanden na mijn zegsman, een dergelijke onderzoekingstocht te Berlijn maakte, is tot hetzelfde besluit gekomen en men vindt in zijn beoordeeling de opvattingen van mijn zegsman weer. Hij

---

[1]) Näcke, Angebot und Nachfrage Homosexueller etc. Archiv f. Kriminalanthropologie etc. Bd. 8, 3e en 4e Hft., bldz. 348.

[2]) Näcke, in Laehr's Allg. Zeitschrift, l. c. bldz. 819.

toch schrijft, dat zijn indruk tijdens zijn bezoek aan de verschillende lokalen, waar uitsluitend homosexueelen komen, zeker niet een afkeerwekkende was, maar dat hij moet zeggen, »dass in allen Lokalen, auch den niedriegsten, die Anwesenden sich durchaus ruhig und anständig verhielten«. Verder schrijft hij: »Ich habe keinen Zoten oder Anzüglichkeiten, keine Betrunkenen gesehen. Die Arbeiter und Soldaten verhielten zich durchaus gemessen. Wie anders ist dagegen das gemeine Gebaren, welches in niederen Wirtschaften mit weiblichen Bedienung alltäglich zu sehen ist. Selbst dort, wo mir einige männliche Prostituierte in Zivil gezeigt wurden, blasse Jungen mit bemalten Backen, die ruhig dem Tanze zusahen, war nichts Obszönes zu bemerken. Die Homosexuellen sind hier sicher besser aufgehoben als in den gemeinen, heterosexuellen Kellerwirtschaften usw. Schon das musste dem Fernerstehenden sehr auffallen und bei ihm gewisse Vorurteile beseitigen« [1]).

Maar behalve dit, pleit nog wel het meeste voor het ongemotiveerde van de vrees, die de menschen koesteren voor den omgang van uranisten met hun jonge kinderen en voor het gevaar, dat zij voor hun kinderen in een herhaalde ontmoeting met uranisten zien (een van de redenen waarom de uranist uit het huisgezin wordt gebannen), wat v. Krafft-Ebing aanvoert, namelijk, dat »die sinnliche Neigung erwachsener Urninge sich, im Gegentheil zu alten und verkommenen Wüstlingen, welche Knaben bevorzügen, nicht unreifen männlichen Individuen zuwendet« [2]).

---

1) Näcke. Ein Besuch bei den Homosexuellen etc. Archiv f. Kriminalanthr. und Kriminalistik. Bd. 15, 2e en 3e Hoofdst., bldz. 248.

2) v. Krafft-Ebing. Psychopathia sexualis, 10e Oplaag, bldz. 236.

Waar de neiging, de aanleg of het uranisme zelf niet is aangeboren, daar wordt een kind, een knaap, een jongeling, een man of een vrouwelijk individu, nooit een uranist! Evengoed als men nog nooit een uranist zich heeft zien vervormen tot een heterosexueel, heeft er ooit het omgekeerde plaats. Wanneer men nagaat, dat bijna alle jongens, bijna alle, korter of langer tijd onanie met kameraden van hun leeftijd hebben bedreven en men ziet, hoe groot of liever hoe klein in verhouding daarvan, het percentage uranisten is, dan kan men daaruit opmaken, van hoe weinig invloed homosexueele handelingen op de heterosexueele natuur zijn, met het oog op de richting waarin zich de sexualiteit later uit. Wanneer wij nagaan, dat het percentage der uranisten, volgens de enquête van Dr. Hirschfeld en van v. Römer, 2,2°/₀ bedraagt, dan zien wij daaruit, hoe weinig invloed op de richting der sexualiteit de onanie in het algemeen, en zeker de mutueele onanie, op heterosexueele jongens heeft. Wanneer er van gevaar sprake mag zijn, dan zou dit alleen voor de bisexueelen bestaan, die bisexueel met overwegend homosexueele neiging zijn, in zooverre namelijk, dat zij eerder, veelvuldiger tot homosexueele daden zouden kunnen komen. Zij zullen echter bisexueel blijven. Een geboren bisexueel zal nooit, evenmin als een geboren heterosexueel, een uranist worden. Hun aantal is echter waarschijnlijk zóó klein, dat men daarvoor niet gerechtigd is, met het oog op dit gevaar, een aantal van 2,2 °/₀ der medemenschen uit de samenleving te stooten. Over de bisexueelen echter, kunnen wij op dit oogenblik nog slechts veronderstellingen maken en niet anders dan met mogelijkheden rekenen, wijl van dezen nog veel te weinig bekend is.

Om verschillende redenen heb ik het noodig en nuttig gevonden, om over het uranisme te schrijven en het standpunt uiteen te zetten, dat de meest competente beoordeelaars op dit gebied heden ten dage innemen. Ten eerste met het oog op de uranisten zelf.

Wanneer wij nagaan, dat het aantal uranisten in Berlijn op 56000, dat in geheel Duitschland op minstens 1.200.000 gerekend wordt [1]), dat het aantal uranisten voor Nederland op minstens 68,000 mag worden geschat, het aantal uranisten in Amsterdam op minstens 1360 [2]); wanneer wij lezen, dat het percentage in andere landen, even groot als in die twee landen mag worden gerekend (de eenige landen waarvan een statistiek bestaat), dan is dit een aantal, dat wel de moeite waard is om er zijn aandacht aan te schenken en te trachten omtrent de uranisten een duidelijk inzicht te verschaffen.

Maar vooral dáárom heb ik mijn poging gewaagd, omdat uit de raadgevingen van geneesheeren en leeken maar al te dikwijls en te duidelijk blijkt, welke verkeerde begrippen en opvattingen er over het uranisme heerschende zijn en omdat door deze verkeerde opvattingen en raadgevingen zooveel uranisten niet alleen, maar ook zooveel heterosexueelen (ik wil nogmaals op het huwelijk van uranisten, zoowel mannelijke als vrouwelijke, met heterosexueelen wijzen), in het ongeluk worden gestort.

Niet alleen uit het groote aantal der uranisten, maar zeer zeker uit het feit, dat de meest competente en ter goeder naam en faam bekende geleerden zich met de bestudeering van het onderwerp hebben bezig gehouden

1) Magnus Hirschfeld. Das Ergebnis der statistischen Untersuchungen über den Prozentsatz der Homosexuellen. Max Spohr. Leipzig. 1904. bldz. 60.

2) L. S. A. M. v. Römer. Ongekend leed. Tierie. Amsterdam. 1904, bldz. 13 en 14.

en er nog steeds hun aandacht aan wijden, blijkt ten duidelijkste, dat het onderwerp wel de moeite waard is om bestudeerd te worden.

Met volle instemming wil ik het woord van Johanna Elberskirchen hier dan ook neerschrijven: »Das Problem der Liebe des dritten Geschlechts, der Homosexualität, ist ein tiefes und tiefgreifendes — ein sehr kompliziertes. Es ist ganz gewiss weder mit einem Strafparagraph, noch mit einem Pfui, noch mit dem Schlagwort »Entartung« abgetan« [1]).

[1]) Johanna Elberskirchen. Die Liebe des dritten Geschlechts. Max Spohr. Leipzig 1904. bldz. 5

CONCLUSIES.

1. Het menschdom is, naar zijn geslachtelijke neigingen, in drie groepen verdeeld: heterosexueelen, bisexueelen en uranisten.

2. Men moet onderscheid maken tusschen uranisten en personen die homosexueele daden plegen. Door verschillende omstandigheden aangezet, kunnen heterosexueelen tot het plegen van homosexueele daden komen. Deze personen blijven echter heterosexueelen. Niet ieder die homosexueele daden doet, is uranist.

3. Uranisme is altijd aangeboren en is als een variëteit op te vatten.

4. De oorzaken waardoor uranisme ontstaat, waardoor iemand als uranist geboren wordt, zijn nog onbekend.

5. Bedorvenheid en zedenbederf geven nooit aanleiding dat uranisme ontstaat. Zij kunnen wel aanleiding geven, dat het individu homosexueele handelingen pleegt (mannelijke prostitutie in sommige gevallen).

6. Dat heterosexueelen door overprikkeling en oververzadiging van het geslachtsverkeer met vrouwen, tot het plegen van homosexueele daden zouden komen, is een willekeurig beweren, waaraan geen nauwkeurig onderzoek der gevallen ten grondslag ligt. Het is tot nog toe nooit geconstateerd, dat een uranist door eenzelfde soort oorzaken, heterosexueel is geworden. Ware dit mogelijk, dan zou uranisme gemakkelijk te genezen zijn.

7. Uranisme is nooit het gevolg van psychische

stoornis. Homosexueele daden daarentegen, vinden in sommige gevallen hun oorzaak in geestes-abnormaliteit van het individu.

8. Uranisme en degeneratie staan in geen ander verband met elkaar, dan heterosexualiteit en degeneratie. Het verband tusschen beide kan niet eer met gevolg worden besproken, dan dat is vastgesteld welke omschrijving en verklaring van degeneratie de bespreker huldigt.

9. Uranisme is noch door geneesmiddelen, noch door hypnose en suggestie, noch op andere wijze te genezen.

10. Hypnose en suggestie, evenals de opvoeding, kunnen alleen bewerken, dat de geslachts*uitingen* van uranisten achterwege blijven. Hetzelfde kan men door hypnose en suggestie bij heterosexueelen tot stand brengen. De aard van het individu blijft onveranderd.

11. Het strafbaar stellen van homosexueele geslachtsuitingen, behalve wanneer zij onder de rubriek »openbare schennis der eerbaarheid« vallen, is even onbillijk en onrechtvaardig, als het strafbaar stellen van heterosexueele geslachtsdaden, die ook niet onder de rubriek »openbare schennis der eerbaarheid« vallen. De strafwet-artikelen, die op sommige heterosexueele geslachtsuitingen betrekking hebben, zijn even goed op homosexueele geslachtsuitingen toepasselijk, die onder dezelfde omstandigheden, mutatis mutandis, worden gepleegd.

12. Den uranist te willen genezen, door hem een huwelijk met een persoon van de andere sexe te doen sluiten, is onverantwoordelijk en voert tot ongeluk van hem en van zijn huisgezin.

13. Uranisme, dat zich op laten leeftijd openbaart, is waarschijnlijk als een tardive vorm van uranisme op te vatten, wanneer een beginnende psychische

stoornis kan worden uitgesloten, die tot het plegen van homosexueele handelingen aanleiding geeft.

14. Bij het bespreken van het uranisme, mag men zich niet op een vooropgesteld standpunt van geslachtsmoraal of van heterosexueele moraal stellen, maar moet men de kwestie onzijdig beschouwen. De uranist is een variëteit op zichzelf en moet niet vergeleken worden met den heterosexueel, maar moet beschouwd worden met het oog op zijn eigen persoonlijkheid, d. i. als uranist.

15. Walg, afschuw of bijbelsche opvattingen zijn geen argumenten, waarmee men bij de beoordeeling der kwestie rekening moet houden. Alleen wetenschappelijke argumenten en de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek zijn van belang. De heterosexueele geslachtsdaad wekt, voor den objectieven beoordeelaar en zeker voor den uranist even grooten walg en afschuw.

